

Załącznik nr 1

do uchwały nr 67/2019

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej

z dnia 28 lutego 2019 r. z późn. zm.

Profil ogólnoakademicki

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: **filologia hiszpańska**

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek: **Uniwersytet Łódzki**

Data przeprowadzenia wizytacji: **24-25 października 2023 r.**

Warszawa, 2023

(rok opracowania raportu)

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o przebiegu oceny	4
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	5
3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA	6
4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	7
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	7
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	15
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	20
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	25
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	28
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	32
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	33
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	35
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	38
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	40
5. Załączniki:	43
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	43
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	43
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych	48
Część I - ocena losowo wybranych prac etapowych	48

Część II - ocena losowo wybranych prac dyplomowych _____	54
Załącznik nr 4. Wykaz zajęć/grup zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa _____	59
Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach/grupach zajęć i ich ocena _____	60
Załącznik nr 6. Oświadczenia przewodniczącego i pozostałych członków zespołu oceniającego _	63

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: prof. dr hab. Dariusz Dolański, członek PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. Beata Baczyńska, ekspert PKA
2. dr Małgorzata Krzezińska-Adamek, ekspert PKA
3. Piotr Kulczycki, ekspert PKA ds. Pracodawców
4. Katarzyna Jedlińska, ekspert PKA ds. studenckich
5. Edyta Lasota-Belżek, sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku filologia hiszpańska prowadzonym na Uniwersytecie Łódzkim, została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2022/2023. PKA po raz pierwszy ocenia jakość kształcenia na tym kierunku.

Odbyta obecnie wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Raport Zespołu wizytującego opracowano po zapoznaniu się z przedłożonym przez Uczelnię Raportem samooceny oraz na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, przeprowadzonych hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac zaliczeniowych oraz dyplomowych, dokonanego przeglądu infrastruktury dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych: z pracownikami, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, ze studentami kierunku oraz z Władzami Uczelni na spotkaniu podsumowującym wizytację.

Podstawa prawna oceny została określona w załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	filologia hiszpańska	
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia II stopnia	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	studia stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{1,2}	językoznawstwo 57% literaturoznawstwo 40% nauki o kulturze i religii 3%	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	4 semestry / 120 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych ³ /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	---	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	specjalność z językiem angielskim lub portugalskim specjalizacja językoznawcza lub literaturoznawcza	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	magister	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	45	
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁴	1010 h	
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	120 ECTS	
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub	nie określono	

¹ W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

² Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

³ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

⁴ Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów		
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	81 ECTS	

3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA

Szczegółowe kryterium oceny programowej	Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium określona przez zespół oceniający PKA ⁵
Kryterium 1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	Kryterium spełnione częściowo
Kryterium 2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	Kryterium spełnione częściowo
Kryterium 3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	Kryterium spełnione częściowo
Kryterium 4. kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	Kryterium spełnione
Kryterium 5. infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	Kryterium spełnione
Kryterium 6. współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	Kryterium spełnione
Kryterium 7. warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	Kryterium spełnione
Kryterium 8. wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	Kryterium spełnione
Kryterium 9. publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	Kryterium spełnione
Kryterium 10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	Kryterium spełnione częściowo

⁵ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Zgodnie z koncepcją kształcenia celem studiów jest opanowanie pogłębionej wiedzy o literaturze, kulturze i historii krajów hiszpańskiego obszaru językowego; zaawansowanej wiedzy o literaturze i kulturze wybranego obszaru językowego (w ramach wybranej specjalności); pogłębionych umiejętności translatorskich w zakresie języka hiszpańskiego; pogłębionych umiejętności translatorskich w zakresie języka angielskiego (dla specjalności z językiem angielskim); umiejętności językowych w zakresie języka hiszpańskiego do poziomu C2 ESOKJ; umiejętności językowych w zakresie języka angielskiego do poziomu C1 lub B1 w zakresie języka portugalskiego.

Przyjęta dla kierunku koncepcja ukształcenia nie jest jasna pod względem roli, którą w procesie kształcenia odgrywają dyscypliny naukowe, do których odnoszą się objęte programem studiów treści. Koncepcja kształcenia nie wskazuje jasno, na dyscypliny naukowe, stanowiące podstawy teoretyczne kierunku, a więc te, do których w konsekwencji jest on przyporządkowany. Zgodnie z powyższymi zapisami absolwenci uzyskują pogłębioną wiedzę w dyscyplinach, do których kierunek został przyporządkowanych oraz w zakresie historii, do której nie jest przyporządkowany. Jednocześnie koncepcja kształcenia zakłada, że student osiągnie pogłębione kwalifikacje w zakresie wybranej przez siebie dyscypliny naukowej: literaturoznawstwa lub językoznawstwa. Tymczasem kierunek jest przyporządkowany m.in. do tych dyscyplin naukowych, więc wszyscy studenci bez względu na wybraną ścieżkę kształcenia muszą osiągnąć pogłębione kompetencje w ich zakresie, które mogą być ewentualnie rozwijane w ramach wybranej ścieżki kształcenia. Dodatkowo na poziomie koncepcji kształcenia – co ma konsekwencje w sformułowaniu efektów uczenia się – niewłaściwie określony został zakres dyscypliny językoznawstwo, ponieważ błędnie utożsamia podbudowaną teoretycznie wiedzę w tej dyscyplinie z tzw. wiedzą językową dotyczącą systemu języka i reguł poprawności posługiwania się nim. Wykorzystane w kształceniu językowym zagadnienia z gramatyki, leksykologii czy stylistyki danego języka nie obejmują bowiem treści powiązanych z zagadnieniami dotyczącymi obiektów i zjawisk oraz metod i teorii wyjaśniających złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu językoznawstwa. Punkty ECTS przypisane do zajęć, których celem jest kształcenie umiejętności językowych w mniej więcej równym stopniu wspomagają osiągnięcie efektów uczenia się w dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany.

Koncepcja kształcenia jest również niejasna w odniesieniu do zakresu przygotowania zawodowego. W tym obszarze cele kształcenia dotyczą przygotowania do wykonywania zawodu tłumacza, mówi się o pogłębionych kompetencjach translatorskich i stwierdza wprost, że po ukończeniu studiów student potrafi tłumaczyć teksty użytkowe i artystyczne z języka hiszpańskiego na język polski i odwrotnie (co znajduje też potwierdzenie w efektach uczenia się), lecz podczas wizytacji Uczelnia podkreślała, że przygotowanie w tym zakresie ma zaledwie charakter propedeutyczny i właściwe przygotowanie zawodowe ma być powiązane z przyszłą karierą absolwenta. W przyjętej koncepcji wskazuje się na to, że dobre przygotowanie językowe oraz kompetencje interkulturowe umożliwiają zatrudnienie w blisko dwudziestu zawodach w rozumieniu rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 13 listopada 2021 r., w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz.U. z 2021 r. poz. 2285). Lista ta obejmuje zawód tłumacza, do którego w sposób

celowy prowadzi się przygotowanie na ocenianym kierunku i inne zawody, w zakresie których można tę listę swobodnie poszerzać, ponieważ absolwent dowolnego kierunku studiów znajdzie zatrudnienie, wszędzie tam gdzie zostanie do pracy przyjęty lub posiada zdolności albo predyspozycje niezależne od formalnego wykształcenia. Na tej liście znalazły się m.in. zawody pisarza, poety, redaktora wydawniczego, lektora dialogów filmowych, pracownika biura podróży, animatora kultury i filologa języka obcego nowożytnego. W zakresie żadnego z tych zawodów (z wyjątkiem filologa języka obcego nowożytnego) studentom nie oferuje się na kierunku żadnych kursów i paradoksalnie nie są oni też przygotowani do wykonywania zawodu filologa, bo oferta programowa ograniczona jest do kompetencji translatorskich i nie przygotowuje do wykonywania pełnego zakresu zadań zawodowych filologia określonych w tym rozporządzeniu. Rezultat jest taki, że część studentów kierunku jest w tym zakresie wyraźnie zagubiona, czemu dała wyraz podczas wizytacji. **Rekomenduje** się jasne rozdzielenie celowo prowadzonego na kierunku przygotowania zawodowego od możliwości zatrudnienia wynikających głównie z silnej pozycji absolwentów kierunku na rynku pracy związanej kompetencjami komunikacyjnymi w językach obcych.

Koncepcja kształcenia, m.in. poprzez cele związane z kształceniem umiejętności analitycznych i krytycznego myślenia - mimo niejasności i wewnętrznych sprzeczności - mieści się w misji i strategii Uniwersytetu Łódzkiego, która m.in. zakłada dostarczanie studentom aktualnej wiedzy oraz rozwijanie krytycznego myślenia i odpowiedzialności społecznej studentów.

Wybór dyscyplin naukowych, do których został przyporządkowany kierunek – językoznawstwo, literaturoznawstwo oraz nauki o kulturze i religii - nie budzi zastrzeżeń, ponieważ tworzą one teoretyczne podstawy filologii. Mimo niewłaściwie definiowanego zakresu dyscypliny naukowej językoznawstwo akceptowalne są proporcje tego przyporządkowania w odniesieniu do językoznawstwa i literaturoznawstwa. Zastrzeżenia budzi przyporządkowanie kierunku w 3% liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów do dyscypliny naukowej nauki o kulturze i religii. Wartość tego przyporządkowania wskazuje, że dyscyplina ta (zaliczana do dyscyplin filologicznych, choć dla filologii w przeciwieństwie do językoznawstwa i literaturoznawstwa niekonstytutywna) na ocenianym kierunku odgrywa rolę subsydiarną, kontekstową, związaną z innymi, w tym przypadku kulturowymi, uwarunkowaniami działalności zawodowej tłumacza, czy szerzej filologa. Nie ma bowiem możliwości, aby w ramach 3% liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów studenci osiągnęli wiedzę odpowiadającą charakterystynom PRK o kodzie P7S_WG: absolwent zna i rozumie „w pogłębionym stopniu – wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące zaawansowaną wiedzę ogólną z zakresu dyscyplin naukowych lub artystycznych tworzących podstawy teoretyczne, uporządkowaną i podbudowaną teoretycznie wiedzę obejmującą kluczowe zagadnienia oraz wybrane zagadnienia z zakresu zaawansowanej wiedzy szczegółowej właściwe dla programu studiów” oraz „główne tendencje rozwojowe dyscyplin naukowych lub artystycznych, do których jest przyporządkowany kierunek studiów – w przypadku studiów o profilu ogólnoakademickim”. Ponieważ koncepcja kształcenia zakłada, że studenci osiągną pogłębioną wiedzę w zakresie językoznawstwa, literaturoznawstwa, nauk o kulturze i religii oraz historii, to przyporządkowanie kierunku do dyscyplin naukowych nie odpowiada koncepcji kształcenia, bo kierunek – zresztą słusznie – nie został przyporządkowany do dyscypliny naukowej historia. Właściwe uporządkowanie koncepcji kształcenia zlikwiduje tę niekonsekwencję.

Na subsydiarność dla koncepcji kształcenia dyscypliny naukowej nauki o kulturze i religii wskazuje także przedstawiony przez Uczelnię zakres badań w dyscyplinach naukowych, do których został

przyporządkowany kierunek. Ogranicza się on do literaturoznawstwa i językoznawstwa. W zakresie literaturoznawstwa obejmuje badania nad literaturą hiszpańską, latynoamerykańską i hispanoamerykańską, teorią literatury i przekładem literackim, a w zakresie językoznawstwa są to kompleksowe badania nad językiem hiszpańskim, w tym w zakresie translatoryki, glottodydaktyki, socjopragmatyki, lingwistyki interakcyjnej, leksykologii. Zarówno w badaniach literaturoznawczych, jak i językoznawczych pojawiają się konteksty kulturowe, ale dyscyplina nauki i kulturze i religii nie mieści się w głównym nurcie badań naukowych związanych z ocenianym kierunkiem.

Uczelnia, głównie poprzez spotkania z interesariuszami zewnętrznymi, diagnozuje w powiązaniu z kierunkiem potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy. I tak zauważono brak w województwie łódzkim oferty związanej z kształceniem w zakresie języka portugalskiego, rosnące zainteresowanie szkół i młodzieży szkolnej językiem hiszpańskim, konieczność rozwijania kompetencji translatorskich i społecznych, szczególnie w kontekście wielokulturowości, a także potrzebę położenia większego nacisku na wiedzę kulturoznawczą kosztem kompetencji historycznoliterackich. W związku z tą diagnozą zostało poszerzone kształcenie w zakresie języka drugiego o język portugalski i została zwiększona liczba efektów uczenia się o charakterze kulturoznawczym. Uczelnia natomiast nie zdecydowała się na wprowadzenie kształcenia zgodnie ze standardem przygotowującym do wykonywania zawodu nauczyciela określonym w załączniku nr 1 do obowiązującego w szkolnictwie wyższym rozporządzenia MNiSW z dn. 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U. 2019 poz. 1450 z późn., zm.). Uczelnia oferuje studentom dodatkowy odpłatny kurs przygotowujący do zawodu nauczyciela, choć standard jednoznacznie wskazuje, że kształcenie przygotowujące do wykonywania tego zawodu jest prowadzone na tym samym kierunku studiów pierwszego i drugiego stopnia, na którym zakres kształcenia odpowiada podstawie programowej przedmiotu lub na studiach podyplomowych. Oznacza to, że wymagania standardu w całości są uwzględnione w programie studiów. Tak więc studenci ocenianego kierunku – mając na uwadze zapisy standardu – którzy ukończą dodatkowy kurs organizowany w Uczelni, nie uzyskują kwalifikacji do wykonywania zawodu nauczyciela w szkołach w systemie oświaty.

Koncepcja kształcenia została określona we współpracy otoczeniem społeczno-gospodarczym czego wyrazem są opisane wyżej zmiany dotyczące języka portugalskiego, czy zwiększenia liczby efektów uczenia się o charakterze kulturoznawczym. Wprowadzenie do programu studiów języka portugalskiego było poprzedzone badaniem opinii studentów.

W wyniku doświadczeń z okresu pandemii koncepcja kształcenia nie przewiduje nauczania z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, przy czym zakłada się pomocnicze wykorzystywanie platform cyfrowych w uczeniu się studentów.

Efekty uczenia się sformułowane dla kierunku są zgodne z profilem ogólnoakademickim, ponieważ akcentuje się w nich zarówno wiedzę, jak i umiejętności powiązane z aparatem pojęciowo-metodologicznym w zakresie dyscyplin, do których podporządkowano kierunek. Nie odnoszą się one jednak prawidłowo do koncepcji kształcenia oraz przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych z uwagi na fakt, że nie uwypuklono w nich wiodącej roli językoznawstwa. Wiele efektów zawierających odniesienia do dyscyplin, do których przyporządkowano kierunek odwołuje się do dwóch dyscyplin, tj. językoznawstwa i literaturoznawstwa, sugerując tym samym równoprawną rolę tych dyscyplin w kształceniu na kierunku, np. [zna i rozumie] „w pogłębionym stopniu powiązanie językoznawstwa i literaturoznawstwa z dyscyplinami koniecznymi do poszerzania wiedzy, pozwalające

na integrowanie perspektyw z zakresu różnych nauk humanistycznych” czy „w pogłębionym stopniu i w uporządkowany sposób terminologię i metodologię z zakresu literaturoznawstwa i językoznawstwa”. Należy przy tym zauważyć, że wśród zaproponowanych dla kierunku efektów uczenia się znajdują się również takie, które dotyczą jednocześnie literaturoznawstwa i nauk o kulturze, np. [zna i rozumie] „zawansowane metody analizy i interpretacji wytworów kultury krajów hiszpańskojęzycznych, wartościowanie hiszpańskojęzycznych dzieł literackich” czy „w pogłębionym stopniu historię literatury i kultury hiszpańskiej i hispanoamerykańskiej”, co sugeruje znaczącą i równoważną rolę tych dyscyplin w kształceniu, przy jednoczesnym pominięciu efektów *stricte* językoznawczych. Brak wyraźnego zaakcentowania dyscypliny wiodącej w efektach uczenia się dla kierunku wynika ze wspomnianego wyżej błędnego identyfikowania wiedzy językoznawczej z wiedzą językową, o czym świadczą np. efekty [zna i rozumie] „w stopniu zaawansowanym kompleksową naturę języka hiszpańskiego, jego złożoność i historyczną zmienność znaczeń oraz fakty i zjawiska z zakresu historii języka hiszpańskiego”, czy przede wszystkim „strukturę, gramatykę i leksykę współczesnego języka hiszpańskiego i w mniejszym zakresie języka angielskiego”, który w sposób oczywisty odnosi się do wiedzy językowej, a nie językoznawczej.

Efekty uczenia się dla kierunku nie są w pełni zgodne z charakterystykami drugiego stopnia typowymi dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego. Bazują one w dużym stopniu na sformułowaniach zaczerpniętych z nieobowiązujących już Krajowych Ram Kwalifikacji, które nie są obecne w Polskiej Ramie Kwalifikacji, np. [zna i rozumie] „w pogłębionym stopniu znaczenie nauk humanistycznych w systemie nauk oraz ich specyfikę przedmiotową i metodologiczną, którą jest w stanie rozwijać i twórczo stosować w działalności naukowej i zawodowej” czy [jest gotów do] „rozstrzygnięcia dylematów związanych z wykonywaniem zawodu, przestrzegania etyki zawodowej i pełnienia w sposób odpowiedzialny ról zawodowych z uwzględnieniem potrzeb społecznych”, nie uwzględniając jednocześnie wszystkich kompetencji opisanych w Polskiej Ramie Kwalifikacji dla poziomu 7. Przykładowo, w ogólnych sformułowanych dla kierunku efektach uczenia się nie uwzględniono następujących kompetencji: w zakresie wiedzy – [zna i rozumie] fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji oraz zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości czy w zakresie umiejętności – [potrafi] samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie i ukierunkowywać innych w tym zakresie, choć jednocześnie pod względem przygotowania zawodowego koncepcja kształcenia w znacznym stopniu opiera się na tej kompetencji.

Niektóre efekty uczenia się zostały ponadto nieprawidłowo powiązane z charakterystykami PRK. Przede wszystkim, część ogólnych efektów uczenia się powiązana jest jednocześnie z kilkoma charakterystykami PRK, co prowadzi uogólnienia tych charakterystyk i pomijania części opisanych w nich kompetencji. Wiedza z zakresu dyscyplin, do których został przyporządkowany kierunek została powiązana jednocześnie z charakterystykami o kodach P7S_WG i P7S_WK, co prowadzi do paradoksalnej sytuacji, w której dyscypliny te, stanowiąc podstawy teoretyczne kierunku, są kontekstem dla samych siebie, np. [zna i rozumie] „w pogłębionym, szczegółowym i uporządkowanym stopniu współczesny język hiszpański, w stopniu rozszerzonym informacje z zakresu historii języka hiszpańskiego”. Innym przykładem wiązania jednego efektu z dwiema charakterystykami są niektóre efekty z zakresu kompetencji społecznych, np. [jest gotów do] „wykorzystania kompetencji społecznych i osobowych takich jak m.in.: kreatywność, otwartość na odmienność kulturową, umiejętność określenia własnych zainteresowań, umiejętność samooceny, krytycznego myślenia, rozwiązywania problemów; odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego własnego regionu, Polski, krajów hiszpańskojęzycznych i krajów wybranego obszaru językowego”, który

powiązано z charakterystykami o kodach P7S_KO oraz P7S_KR, przy czym treść efektu zawiera elementy charakterystyki P7S_KK, powiązanej z samooceną, krytycznym myśleniem i rozwiązywaniem problemów z użyciem wiedzy.

Kolejną nieprawidłowością jest odnoszenie efektów dotyczących wiedzy językowej do charakterystyki o kodzie WG, pomimo, że posługiwanie się językiem obcym ujęte jest w PRK w całości w charakterystyce o kodzie UK, a więc dotyczącej komunikowania się. Z tego punktu widzenia w zasadzie nie ma potrzeby formułowania w kategorii wiedza efektów uczenia się odnoszących się do komunikacyjnych kompetencji w językach obcych.

Inne nieprawidłowości dotyczące odnoszenia efektów uczenia się do charakterystyk PRK obejmują: nieprawidłowe określanie poziomu wiedzy dla niektórych efektów dotyczących dyscyplin, do których przyporządkowano kierunek, powiązanych z charakterystyką o kodzie WG, np. [zna i rozumie] „w podstawowym stopniu literaturę i kulturę wybranego obszaru językowego”, w którym mowa o wiedzy podstawowej, a nie pogłębionej, a także nieprawidłowe odniesienia do charakterystyki o kodzie UO, np. [potrafi] „ocenić oddziaływanie społeczne zjawisk językowych i literackich”, który jest bliższy charakterystykom z zakresu kompetencji społecznych niż umiejętności.

Pewne nieprawidłowości dotyczące zgodności efektów uczenia się z Polską Ramą Kwalifikacji obecne są również w szczegółowych efektach uczenia się dla poszczególnych zajęć. Z uwagi na fakt, iż dla wielu zajęć sformułowane one zostały w sposób tożsamy z efektami ogólnymi (o czym szerzej poniżej), efekty dla zajęć również pomijają niektóre z charakterystyk PRK. Ponadto, zawarto w nich niewłaściwe odniesienia do zakładanego poziomu wiedzy, czego przykładem może być efekt dla zajęć *język hiszpański w Ameryce* o brzmieniu: „zna podstawową terminologię z dziedziny językoznawstwa i ma uporządkowaną wiedzę o podstawowych pojęciach w dziedzinie gramatyki opisowej i fonetyki”.

Efekty uczenia się są specyficzne i zgodne z aktualnym stanem wiedzy w dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany. Są one jednak tylko częściowo zgodne z zakresem działalności naukowej Uczelni w tych dyscyplinach. O ile w przypadku dyscyplin językoznawstwo i literaturoznawstwo zgodność efektów z prowadzoną działalnością naukową nie budzi zastrzeżeń, o tyle – jak zostało już wspomniane powyżej w odniesieniu do koncepcji kształcenia – dla dyscypliny nauki o kulturze i religii związki te są słabe z uwagi na ubogą działalność naukową Uczelni w zakresie tej dyscypliny w powiązaniu z ocenianym kierunkiem studiów.

Efekty uczenia się uwzględniają kompetencje badawcze i społeczne niezbędne w działalności naukowej. Ogólne efekty uczenia się uwzględniają wiedzę z zakresu metodologii badań, a także umiejętności takie jak formułowanie i analiza problemów badawczych, dobór metod i narzędzi, konstruowanie własnych narzędzi badawczych oraz opracowanie i prezentacja wyników.

Efekty uczenia się uwzględniają umiejętności komunikowania się w wiodącym języku obcym (język hiszpański) na poziomie C2 według ESOKJ. Jeśli chodzi o drugi język obcy, założono, że w przypadku języka angielskiego studenci osiągną poziom C1, natomiast w przypadku języka portugalskiego – poziom B1.

Ogólne efekty uczenia się dla kierunku nie zostały sformułowane w sposób w pełni jednoznaczny i zrozumiały, co stanowi utrudnienie dla stworzenia skutecznego systemu ich weryfikacji. Jedną z nieprawidłowości dotyczących tych efektów uczenia się jest formułowanie ich w taki sposób, że więcej niż jeden efekt odnosi się do tego samego lub bardzo zbliżonego zakresu wiedzy lub umiejętności, bądź też efekty sformułowane bardziej szczegółowo zawierają się w tych ujętych

w sposób bardziej ogólnikowy. Na przykład, efekt o brzmieniu [potrafi] „przeprowadzić pogłębioną i szczegółową analizę tekstu z zastosowaniem podstawowych metod, uwzględniając przy tym kontekst społeczny i kulturowy” pokrywa się przynajmniej w pewnym stopniu z efektem „w pogłębionym stopniu analizować prace innych autorów, syntezę różnych idei i poglądów, dobierać metody i konstruować narzędzia badawcze w zakresie literaturoznawstwa i językoznawstwa”, stanowiąc poniekąd jego uszczegółowienie. Podobnie, efekty dotyczące projektowanej kompetencji językowej absolwentów sformułowane są kilkakrotnie, czego przykładem są przytaczane już wyżej efekty dotyczące wiedzy językowej, które są za zbędne, ponieważ dotyczą obszarów umiejętności prawidłowo zdefiniowanych w następujących efektach: [potrafi] „biegle posługiwać się i komunikować w języku hiszpańskim na poziomie C2 wg europejskiego systemu opisu kształcenia językowego” oraz „posługiwać się drugim wybranym językiem obcym (język angielski na poziomie C1 wg ESOKJ; język portugalski na poziomie B1 ESOK)”.

Niektóre efekty ogólne sformułowane zostały w sposób nadmiernie skomplikowany, rozbudowany lub wieloelementowy, np. na skutek łączenia ze sobą różnorodnych, niedających się objąć jedną oceną kompetencji, które powinny zostać opisane rozdzielnie w pojedynczych efektach uczenia się. Przykładem takiej nieprawidłowości jest cytowany już wyżej efekt, w którym mowa zarówno o umiejętności analizy różnych prac, jak i o umiejętności dobierania metod i konstruowania narzędzi badawczych w zakresie dwóch dyscyplin. Podobny problem obecny jest również w efekcie [potrafi] „analizować, interpretować i oceniać zjawiska zachodzące w języku, literaturze i kulturze wybranego obszaru językowego, tłumaczyć ustnie i pisemnie standardowe teksty angielskiego lub portugalskiego obszaru językowego”, gdzie odwołano się do dwóch różnych umiejętności: analizy i oceny zjawisk oraz tłumaczenia. Tę samą nieprawidłowość zaobserwować można także w efektach z kategorii kompetencji społecznych, w obrębie których pojawiają się takie efekty, jak [jest gotów do] „wykorzystania kompetencji społecznych i osobowych takich jak m.in.: kreatywność, otwartość na odmienność kulturową, umiejętność określenia własnych zainteresowań, umiejętność samooceny, krytycznego myślenia, rozwiązywania problemów; odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego własnego regionu, Polski, krajów hiszpańskojęzycznych i krajów wybranego obszaru językowego” (*nota bene*, efekt ten mimo swojej długości nie jest specyficzny, tj. mówi o wykorzystaniu kompetencji, jednak nie precyzuje w jakich zadaniach czy kontekstach miałyby to mieć miejsce).

Nieprawidłowości obecne są również w efektach sformułowanych dla poszczególnych zajęć. Przede wszystkim, w dokumencie o nazwie „Opis programu studiów dla kierunku filologia hiszpańska, studia II stopnia o profilu ogólnoakademickim od roku 2023/2024”, zwanym dalej programem studiów, w niekompletnych kartach poszczególnych zajęć, tzw. sylabusach skróconych, które są przyjęte uchwałą senatu, podano efekty mające w założeniu być „efektami przedmiotowymi”, jednak są to powielone ogólne efekty uczenia się dla kierunku. W przypadku części zajęć ulegają one uszczegółowieniu w także niekompletnych tzw. rozszerzonych sylabusach zajęć podanych w systemie USOS, ale i tu dla wielu zajęć stanowią one powielenie efektów ogólnych. Brak uszczegółowienia ogólnych efektów uczenia się do zakresu osiąganego na poszczególnych zajęciach oznacza, że zaliczenie tych zajęć jest równoznaczne z osiągnięciem przez studentów ogólnych efektów uczenia się, choć *de facto* studenci osiągnęli je tylko częściowo w nieopisanym zakresie. Często te same efekty uczenia się założone są dla wielu zajęć, a w przypadku zajęć wielosemestralnych nie uwzględniają oczekiwanego progresu kompetencji studentów w poszczególnych semestrach. Prowadzi to do tego, że studenci ponownie osiągają efekty uczenia się, których osiągnięcie zostało potwierdzone zaliczeniem zajęć w semestrze wcześniejszym.

Powtarzalność efektów dla różnych zajęć, jak również operowanie efektami ogólnymi skutkuje kolejnymi nieprawidłowościami – brakiem specyficzności efektów dla zajęć i precyzyjności opisu uzyskiwanych w toku ich realizacji wiedzy, umiejętności i kompetencji, a także zgodności z celami poszczególnych kursów. Przykładowo, ogólny efekt uczenia się [zna i rozumie] „w pogłębionym stopniu powiązanie literaturoznawstwa i językoznawstwa z dyscyplinami koniecznymi do poszerzania wiedzy, pozwalające na integrowanie perspektyw z zakresu różnych nauk humanistycznych”, który jest uwzględniony m.in. dla zajęć *teoria przekładu specjalistycznego i artystycznego*, nie jest w sposób ewidentny powiązany z celem tych zajęć, jakim jest rozwinięcie umiejętności tłumaczenia różnych tekstów artystycznych i specjalistycznych z języka polskiego na hiszpański i odwrotnie, a więc umiejętności czysto praktycznej z perspektywy zawodowej. Z kolei dla zajęć *tłumaczenia hiszpański/polski 2*, których celem jest ukształtowanie umiejętności tłumaczenia z języka hiszpańskiego na język polski tekstów literackich, popularnonaukowych i publicystycznych podano efekt [potrafi] „tłumaczyć ustnie i pisemnie standardowe teksty z j. hiszpańskiego na j. polski i z j. polskiego na j. hiszpański oraz z j. angielskiego na j. polski i z j. polskiego na j. angielski, co pokazuje również przypadkowość w doborze efektów. Taki sposób postępowania znacząco utrudnia stworzenie skutecznego systemu weryfikacji efektów uczenia się.

Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1⁶(kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią uczelni. Koncepcja ukształcenia nie jest jednak jasna w zakresie roli, którą w procesie kształcenia odgrywają dyscypliny naukowe, do których odnoszą się objęte programem studiów treści, co prowadzi do tego, że nie wszystkie dyscypliny naukowe, do których został przyporządkowany kierunek (choć są właściwe dla filologii) stanowią jego teoretyczne podstawy. Na poziomie koncepcji kształcenia niewłaściwie określony został zakres dyscypliny językoznawstwo, ponieważ błędnie utożsamia podbudowaną teoretycznie wiedzę w tej dyscyplinie z tzw. wiedzą językową. Spośród trzech dyscyplin naukowych, do których został przyporządkowany kierunek, koncepcja kształcenia jest powiązana z prowadzona w Uczelni działalnością naukową w dyscyplinach językoznawstwo i literaturoznawstwo. Koncepcja kształcenia jest zorientowana na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego przede wszystkim w kontekście zapewnienia na rynku pracy osób o wysokich wielojęzycznych kompetencjach, w mniejszym stopniu odpowiada potrzebom zawodowego rynku pracy, w szczególności w zakresie spełniania standardu przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

Efekty uczenia się nie są w pełni zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscyplinami, do których jest przyporządkowany kierunek, ponieważ nie uwypuklają wiodącej roli dyscypliny językoznawstwo

---

⁶W przypadku gdy propozycje oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać propozycję oceny dla każdego poziomu odrębnie.

w kształceniu na kierunku, co wynika w dużej mierze z utożsamiania wiedzy językoznawczej z wiedzą językową. Ogólne założone dla kierunku efekty uczenia się w równym stopniu odnoszą się do dwóch dyscyplin – językoznawstwa i literaturoznawstwa i wiele efektów odnosi się też do trzeciej dyscypliny – nauki o kulturze i religii pomimo niewielkiego jej udziału w przyporządkowaniu kierunku do dyscyplin naukowych. Efekty uczenia się nie odpowiadają w pełni 7. poziomowi PRK, nie uwzględniając pełnego zakresu i na właściwym poziomie kompetencji opisanych w charakterystykach PRK. Ponadto niektóre ogólne efekty uczenia się, opisują zachodzące na siebie obszary wiedzy i umiejętności, są nadmiernie rozbudowane i wieloelementowe. W przypadku efektów uczenia się dla poszczególnych zajęć nie są specyficzne, bo nie uszczegóławiają efektów ogólnych, a tam gdzie je uszczegóławiają nie zawsze odpowiadają zakresowi i celowi zajęć. W przypadku zajęć wielosemestralnych lub zajęć o zbliżonej tematyce są one powtarzalne. Powyższe nieprawidłowości w sposobie formułowania efektów uczenia się skutkują trudnościami w wypracowaniu w pełni efektywnego systemu ich weryfikacji.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących:

- 1) niejasnej koncepcji kształcenia w odniesieniu do roli w procesie kształcenia poszczególnych dyscyplin naukowych, do których odnoszą się oferowane na kierunku treści programowe;
- 2) utożsamiania na poziomie koncepcji kształcenia i w efektach uczenia się wiedzy w dyscyplinie naukowej językoznawstwo z wiedzą językową prowadzącą do osiągnięcia kompetencji językowych wg ESOKJ;
- 3) przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych, z których nie wszystkie stanowią jego teoretyczne podstawy;
- 4) niezgodnego ze standardem prowadzenia przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela;
- 5) niepełnej zgodności efektów uczenia się z koncepcją kształcenia i przyporządkowaniem kierunku do dyscyplin naukowych;
- 6) niepełnej zgodności efektów uczenia się z charakterystykami PRK;
- 7) sformułowania ogólnych efektów uczenia się w sposób zbyt rozbudowany, niejasny i redundantny;
- 8) niespecyficzności efektów uczenia się założonych dla poszczególnych zajęć;
- 9) nieuwzględnienia w szczegółowych efektach uczenia się progresu kompetencji studentów w kolejnych semestrach w przypadku zajęć wielosemestralnych;
- 10) innych szczegółowych efektów uczenia się określonych w programie studiów i innych w sylabusach opublikowanych w USOS.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Zalecenia

1. Zaleca się jasne wskazanie w koncepcji kształcenia dyscyplin naukowych, w zakresie których studenci osiągną podbudowaną teoretycznie, pogłębioną wiedzę i dyscyplin lub wiedzy o charakterze kontekstowym, subsydiarnym w zakresie których poziom pogłębiony nie jest wymagany.
2. Zaleca się niewłączanie w zakres dyscypliny naukowej językoznawstwo wiedzy prowadzącej do osiągnięcia umiejętności językowych wg klasyfikacji ESOKJ.
3. Zaleca się przyporządkowanie kierunku wyłącznie do dyscyplin naukowych, które stanowią jego teoretyczne podstawy.
4. Zaleca się wprowadzenie zgodnego ze standardem przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela.

5. Zaleca się sformułowanie efektów uczenia się w sposób odpowiadający koncepcji kształcenia i przyporządkowaniu kierunku do dyscyplin naukowych.
6. Zaleca się zapewnienie pełnej zgodności efektów uczenia się z charakterystykami PRK dla poziomu 7.
7. Zaleca się sformułowanie ogólnych efektów uczenia się w sposób nierozbudowany, nieredundantny, specyficzny i zrozumiały.
8. Zaleca się sformułowanie szczegółowych efektów uczenia się w sposób specyficzny dla poszczególnych zajęć, aby nie powielały ogólnych efektów uczenia się, odpowiadały zakresowi i celowi zajęć i były niepowtarzalne.
9. Zaleca się sformułowanie efektów uczenia się dla zajęć wielosemestralnych w sposób uwzględniający progres i zakres kompetencji przewidzianych do opanowania w kolejnych semestrach.
10. Zaleca się zapewnić te same efekty uczenia się zawarte w objętych programem studiów tzw. sylabusach skróconych i sylabusach opublikowanych w USOS.
11. Zaleca się podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Nie jest w pełni możliwa ocena treści programowych, co związane jest ze wspomnianym już w kryterium 1 brakiem kompletności sylabusów, które te treści zawierają. Dostępne treści programowe w dyscyplinie językoznawstwo i literaturoznawstwo są zgodne z aktualnym stanem wiedzy w ramach tych dyscyplin. Wprowadzają szerokie spektrum aktualnego stanu wiedzy i metodologii w połączeniu z prowadzonymi w Uczelni badaniami, czego przykładem w przypadku językoznawstwa są kwestie związane z użyciem trybów i czasów w języku hiszpańskim w Hiszpanii i Meksyku, pragmalingwistyka, socjolingwistyka. W zakresie literaturoznawstwa powiązanie z badaniami potwierdzają zajęcia prowadzone w ramach bloku specjalizacji, skupiające się wokół zjawisk zachodzących w kulturze i literaturze języka hiszpańskiego w wieku XX i XXI w. powiązaniu ze zróżnicowanymi paradygmatami badawczymi (tożsamość, pamięć, feminizm, itp.). Treści programowe w dyscyplinie nauki o kulturze i religii realizowane są w ramach zajęć *współczesna kultura hiszpańskiego obszaru językowego (specjalizacja literaturoznawcza)* oraz *praktyczna nauka języka portugalskiego z elementami cywilizacji Portugalii i Brazylii (specjalność język portugalski)*. Obejmują one zagadnienia z zakresu etnografii, kultury pop, filmoznawstwa, ale też np. systemów politycznych, czym nauki o kulturze i religii się nie zajmują. Treści te nie zapewniają osiągnięcia pogłębionej wiedzy, która obejmuje wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące zaawansowaną wiedzę ogólną w tej dyscyplinie, co potwierdza zdiagnozowany w kryterium 1 brak zasadności przyporządkowania do niej kierunku. Wbrew koncepcji kształcenia program studiów w ogóle nie przewiduje zajęć umożliwiających osiągnięcie pogłębionej wiedzy o historii krajów hiszpańskiego obszaru językowego.

Nie skutkuje to brakiem osiągnięcia efektów uczenia się w tym zakresie, bo takie nie zostały sformułowane. Treści programowe w zakresie nauczania języka hiszpańskiego i portugalskiego umożliwiają osiągnięcie zakładanego poziomu ESOKJ. Dla zajęć w zakresie języka angielskiego nie określono treści programowych.

Ponieważ program studiów jest niekompletny, to nie opisuje w sposób kompleksowy treści programowych. Cechą ocenianego programu studiów są niespecyficzne nazwy zajęć (np. *zajęcia specjalizacyjne* lub *wykład monograficzny*), bo nie informują o ich problematyce ani na poziomie harmonogramu realizacji programu studiów, ani na poziomie oferty przygotowanej na dany rok akademicki. Dodatkowo zdarza się, że niektóre specyficzne nazwy nie oddają rzeczywistej problematyki zajęć lub poddają się różnym interpretacjom, jak np. *język hiszpański w Ameryce*, co można interpretować jako język hiszpański w USA lub np. *język hiszpański w krajach latynoamerykańskich*, o czym te zajęcia faktycznie traktują. **Rekomenduje** opatrzenie wszystkich zajęć specyficznymi i oddającymi ich problematykę nazwami.

Harmonogram realizacji programu studiów obejmuje cztery semestry, realizowane w ciągu dwóch lat, przy nakładzie pracy 120 ECTS koniecznym do ukończenia studiów. Zajęcia przypisane są do trzech modułów, które prowadzone są równolegle. W ramach obowiązujących wszystkich studentów tzw. zajęć kierunkowych student uzyskuje 42 ECTS, w ramach *specjalizacji językoznawczej* lub *literaturoznawczej* - 54 ECTS oraz *specjalności język angielski* lub *język portugalski* - 24 ECTS. Nakład pracy w poszczególnych grupach zajęć został właściwie oszacowany i umożliwia osiągnięcie efektów uczenia się. W przypadku dyscyplin językoznawstwo i literaturoznawstwo, w zależności od wyboru specjalizacji, dochodzi jednak do sytuacji, w której zmienia się dyscyplina wiodąca i to z dużą różnicą punktów ECTS uzyskiwanych przez studentów w ramach zajęć z zakresu tych dyscyplin, wynikającej nie tylko z np. wyboru seminarium dyplomowego. Nakład pracy przypisany do zajęć w dyscyplinie nauki o kulturze i religii - *współczesna kultura hiszpańskiego obszaru językowego* (4 ECTS) oraz *praktyczna nauka języka portugalskiego z elementami cywilizacji Portugalii i Brazylii* (4 ECTS w tym nieokreślona liczba punktów w zakresie wskazanej dyscypliny) nie zapewnia osiągnięcia wiedzy zgodnej z charakterystykami PRK o kodzie P7S_WG.

Dla niektórych zajęć nie jest w pełni uzasadniony oszacowany całkowity nakład pracy studentów. Na przykład w oszacowanych na 4 ECTS *wykładach monograficznych* przeznaczono 3 ECTS, czyli 75-90 godzin na pracę własną studenta. Nie wskazano przy tym w jaki sposób ten czas ma być zagospodarowany. Co prawda wykaz literatury zawiera około 10 publikacji, ale w kilkunastu fragmentach. Ta lektura nie wypełni zaplanowanego czasu. Nie jest też jasne dlaczego w zależności od specjalizacji inaczej w poszczególnych semestrach szacowny jest nakład czasu pracy dla seminarium dyplomowego. **Rekomenduje się** zaprogramowanie dla poszczególnych zajęć czasu przeznaczonego na pracę własną studentów i przypisanie im odpowiedniej liczby punktów ECTS.

Analogicznie jak w przypadku liczby punktów ECTS liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów umożliwia osiągnięcie właściwej dla studiów drugiego stopnia wiedzy w dyscyplinach językoznawstwo i literaturoznawstwo, w przeciwieństwie do nauk o kulturze i religii, a do tych trzech dyscyplin został przyporządkowany kierunek, co po raz kolejny potwierdza diagnozę sformułowaną w kryterium 1.

Znacząco została przeszacowana liczba punktów ECTS uzyskiwana w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia dla całego programu studiów, bo przypisano im 100% punktów koniecznych do ukończenia studiów, co nie

znajduje potwierdzenia w oszacowaniu nakładu pracy studentów dla poszczególnych zajęć. **Rekomenduje się** urealnienie liczby punktów ECTS uzyskiwanych w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia dla całego programu studiów.

Przyjęty w harmonogramie studiów układ zajęć nie umożliwi wszystkim studentom kierunku osiągnięcia wiedzy właściwej dla 7 poziomu PRK w dyscyplinach, do których został on przyporządkowany i wszystkich ogólnych założonych dla kierunku efektów uczenia się. W zależności od wybranej ścieżki kształcenia łączącej specjalność (angielską lub portugalską) ze specjalizacją (językoznawczą lub literaturoznawczą) studenci nie osiągają części efektów uczenia się w zakresie każdej z dyscyplin, do których został przyporządkowany kierunek. W uproszczeniu studenci wybierający specjalizację językoznawczą nie osiągają w pełni efektów uczenia się literaturoznawczych i odwrotnie.

Zajęcia zostały zaplanowane w formie wykładów, ćwiczeń, konwersatoriów, translatorów i seminariów, przy czym przeważają formy aktywizujące. Prowadzone jako wykład są *teoria przekładu specjalistycznego i artystycznego* oraz *wykłady monograficzne*. Dobór form zajęć i proporcje liczby godzin zajęć realizowanych w poszczególnych formach zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Program studiów umożliwia studentom wybór *specjalizacji językoznawczej* lub *literaturoznawczej* (56 ECTS) oraz *specjalności język angielski* lub *język portugalski* (24 ECTS), ponadto w do wyboru są zajęcia z oferty ogólnouczelnianej/ogólnowydziałowej (3 ECTS), co daje 69% liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów. Oferta uruchamiana jest w całości, co pozwala studentom na elastyczne kształtowanie ścieżki kształcenia.

Program studiów nie określa liczby punktów ECTS, którą studenci uzyskują w ramach zajęć związanych z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w dyscyplinach, do których został przyporządkowany kierunek, określa natomiast „zajęcia zapewniające studentom udział w badaniach”. Konsekwencją układu zajęć w harmonogramie realizacji programu studiów jest, że studenci w ramach 120 ECTS koniecznych do ukończenia studiów mogą maksymalnie w ramach tych zajęć uzyskać albo 43 ECTS w zakresie literaturoznawstwa (35 ECTS ci, którzy nie wybrali języka portugalskiego jako drugiego), albo 35 ECTS w zakresie językoznawstwa. Zgodnie z tymi zapisami w ramach nauk i kulturze i religii 8 ECTS uzyskują wyłącznie studenci, którzy wybrali *specjalność z językiem portugalskim* i *specjalizację literaturoznawczą*, przy czym treści programowe prowadzonych w ramach tych wyborów zajęć nie w pełni dotyczą nauk o kulturze i religii. W przypadku zajęć *praktyczna nauka języka portugalskiego z elementami cywilizacji Portugalii i Brazylii* efekty uczenia się są powiązane z dyscypliną nauki o kulturze i religii, lecz treści programowe do tej problematyki się nie odnoszą, a prowadzi je nauczyciel akademicki posiadający stopień naukowy w dyscyplinie językoznawstwo, zajmujący się kwestiami przekładu hiszpańsko-polskiego i polsko-hiszpańskiego literatury pięknej, dziecięcej i powieści graficznych. Należy jednocześnie zauważyć, że program studiów obejmuje zajęcia, które nie zostały wymienione w wykazie „zajęć zapewniających studentom udział w badaniach”, np. *teoria przekładu specjalistycznego i artystycznego* czy *tłumaczenia hiszpańsko/polski i polsko/hiszpański*, lecz ich uwzględnienie nie rozwiązuje problemu wynikającego z układu zajęć w harmonogramie. Program studiów nie umożliwia więc każdemu studentowi kierunku udziału w zajęciach związanych z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w każdej z dyscyplin, do których został

przyporządkowany kierunek w liczbie punktów ECTS odpowiadającej mniej więcej proporcjom tego przyporządkowania.

Program studiów obejmuje dwie sekwencje zajęć poświęcone kształceniu w zakresie znajomości języków obcych: *praktyczna nauka języka hiszpańskiego* oraz *praktyczna nauka języka angielskiego* lub *praktyczna nauka języka portugalskiego*. Wymiar tych zajęć umożliwi osiągnięcie poziomu ESOKJ wskazanego w efektach uczenia się.

Program studiów nie zapewnia zajęć przypisanych do w dziedzinie nauk społecznych w wymiarze 5 ECTS. Studenci kierunku mają możliwość udziału w takich zajęciach w ramach zajęć ogólnouczelnianych/ ogólnowydziałowych w wymiarze 3 ECTS, jednak wybór nie jest organiczny do tej dziedziny.

Program studiów zgodnie z koncepcją kształcenia nie obejmuje zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Metody kształcenia są różnorodne i specyficzne. Zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. W ich doborze widać namysł nad aktywizowaniem studentów poprzez stosowanie w nauczaniu i uczeniu się właściwie dobranych środków i narzędzi dydaktycznych, wspomagających osiąganie przez studentów efektów uczenia się, czego przykładem *zajęcia specjalizacyjne 1* (specjalizacja językoznawcza, cykl 2023/24) poświęcone pragmatyce językoznawczej, w ramach których student w aktywnie asymiluje wiedzę, realizując zadania, co pokazuje układ treści kształcenia oraz dobór metod dydaktycznych. W procesie kształcenia wykorzystywane są korpusy językowe oraz słowniki (Real Academia Española), biblioteki wirtualne takie jak Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes. Zasadnicza większość zajęć prowadzona jest w formie konwersatoryjnej, z wykorzystaniem tradycyjnej lub multimedialnej formy podawczej, która przechodzi płynnie w aktywizujące zadania grupowe lub dyskusję. Zajęcia *tłumaczenia hiszpańsko/polski* i *polsko/hiszpański* prowadzone są w trybie translatorium – analiza tekstów tłumaczonych w grupach lub indywidualnie połączona jest z dyskusją. Na zajęciach z praktycznej nauki języków obcych studenci wykorzystywane są aplikacje edukacyjne. Wykorzystywane seminaryjne metody dydaktyczne umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej w zakresie dyscypliny językoznawstwo lub literaturoznawstwo, w zależności od wybranej specjalizacji. Metody dydaktyczne stosowane w nauczaniu języków obcych umożliwiają osiągnięcie zakładanego w efektach uczenia się poziomu ESOKJ. Wykorzystywane są zróżnicowane podręczniki dostosowane do poziomu C1-C2 w powiązaniu z aktywizującymi metodami kształcenia nastawionymi na komunikację i bieżącą samocenę postępów w nauce języka (ćwiczenia, rozwiązywanie problemów, giełdy pomysłów, metoda sytuacyjna z elementami ludyczności). Dobór metod kształcenia umożliwia dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb indywidualnych studentów z niepełnosprawnościami. Metody i techniki kształcenia na odległość, w przypadku zajęć kształtujących umiejętności praktyczne wykorzystywane są pomocniczo.

Rozplanowanie zajęć jest zgodne z zasadami higieny pracy: pomiędzy 90-minutowymi zajęciami przewidziano 15-minutowe przerwy, przy czym student realizuje maksymalnie 4 zajęcia w ciągu jednego dnia. Zajęcia zostały zaplanowane od wtorku do piątku, co pozwala na efektywne wykorzystanie czasu przeznaczanego na udział w zajęciach i samodzielne uczenie się. Czas przeznaczony na sprawdzanie i ocenę efektów uczenia się umożliwia weryfikację uczenia się oraz dostarczenie studentom informacji zwrotnej o uzyskanych efektach, szczególnie w przypadku *praktycznej nauki języka hiszpańskiego* postępy są na bieżąco monitorowane poprzez regularnie przeprowadzane sprawdziany cząstkowe kontrolne, z których student otrzymuje bieżący feedback,

zgodnie z zasadami przyjętymi przez zespół prowadzących zajęcia z języka kierunkowego. Egzaminy i zaliczenia kończące przedmiot co do zasady odbywają się w sesji egzaminacyjnej i są właściwie rozłożone w czasie.

Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Treści programowe są niekompletne, nie mniej w zakresie językoznawstwa i literaturoznawstwa – w przeciwieństwie do nauk o kulturze i religii – są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają w szczególności aktualny stan wiedzy i metodyki badań w tych dyscyplinach, jak również wyniki działalności naukowej Uczelni.

Przy prawidłowo określonej liczbie semestrów i formach zajęć, harmonogram realizacji programu studiów, organizacja zajęć, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów, szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, nie umożliwiają studentom osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się. Program studiów nie obejmuje w wymaganym wymiarze zajęć w dziedzinie nauk społecznych.

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących 1) braku kompletności treści programowych i ich niepełnej zgodności z koncepcją kształcenia i przyporządkowaniem kierunku do dyscyplin naukowych; 2) niewłaściwego układu i wymiaru zajęć w harmonogramie realizacji programu studiów, który nie zapewnia osiągnięcia pogłębionej i podbudowanej teoretycznie wiedzy we wszystkich dyscyplinach, do których kierunek został przyporządkowany; 3) braku określenia w programie studiów liczby punktów ECTS związanych z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w dyscyplinach, do których został przyporządkowany kierunek oraz 4) braku w programie studiów zajęć w dziedzinie nauk społecznych w wymaganym wymiarze.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Zalecenia

1. Zaleca się zapewnienie w programie studiów kompletności i pełnej zgodności treści programowych z koncepcją kształcenia, przyporządkowaniem kierunku do dyscyplin naukowych i efektami uczenia się.
2. Zaleca się zapewnienie takiego układu i wymiaru zajęć w harmonogramie realizacji programu studiów, aby wszyscy studenci kierunku osiągnęli wszystkie założone dla niego ogólne efekty uczenia się.
3. Zaleca się określenie w programie studiów zajęć związanych z prowadzoną w uczelni działalnością naukową dyscyplinach, do których został przyporządkowany kierunek, w sposób umożliwiający każdemu studentowi uzyskanie w ramach każdej z tych dyscyplin liczby punktów ECTS odpowiadających mniej więcej proporcjom tego przyporządkowania.
4. Zaleca się zapewnienie w programie studiów zajęć w wymiarze 5 ECTS w zakresie nauk społecznych.
5. Podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Na studia drugiego stopnia filologii hiszpańskiej przyjmowani są absolwenci różnego typu studiów pierwszego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich. W przypadku absolwentów innych kierunków/specjalności niż filologia hiszpańska wymagany jest certyfikat znajomości języka hiszpańskiego na poziomie co najmniej B2. Kandydaci nieposiadający certyfikatu przystępują do rozmowy kwalifikacyjnej sprawdzającej kompetencje językowe. O przyjęciu decyduje konkurs dyplomów ze wskazaniem na absolwentów filologii hiszpańskiej, których ocena na dyplomie przemnażana jest przez współczynnik 1,5; dla absolwentów pozostałych kierunków ta wartość wynosi 1. Tak sformułowane kryteria (w przypadku osób nie legitymujących się wykształceniem w zakresie filologii hiszpańskiej) nie zapewniają kandydatów o kompetencjach wstępnych umożliwiających osiągnięcie efektów uczenia się obejmujących w pogłębionym stopniu wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące zaawansowaną wiedzę ogólną z zakresu dyscyplin naukowych tworzących podstawy teoretyczne kierunku, a więc tych, do których został on przyporządkowany. W zasadach rekrutacji określono oczekiwane kompetencje kandydata ("znajomość języka hiszpańskiego na poziomie co najmniej B2, zaawansowana znajomość języka angielskiego i polskiego, podstawowa wiedza z zakresu dyscypliny naukowej odpowiadającej wybranej specjalizacji magisterskiej (na poziomie licencjata filologii hiszpańskiej), podstawowa orientacja w hiszpańskim życiu kulturalnym oraz podstawowa wiedza o strukturze języka hiszpańskiego") jednak poza znajomością języka hiszpańskiego nie podlegają one weryfikacji w procesie rekrutacji na studia. Warunki rekrutacji są bezstronne i zapewniają kandydatom równe szanse w podjęciu studiów.

Ponieważ studia prowadzone są w siedzibie Uczelni i nie wymagają szczególnych kompetencji informatycznych ani oprzyrządowania zasady rekrutacji nie obejmują informacji o oczekiwanych kompetencjach cyfrowych i wymaganiach sprzętowych.

W Uczelni wypracowane zostały zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się zdobytych poza systemem studiów. Zostały wypracowane odpowiednie struktury i regulacje szczegółowe. Na kierunku nie są prowadzone przyjęcia na studia w ramach potwierdzenia efektów uczenia się

Warunki i procedury uznawania efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni, w tym uczelni zagranicznej, opisane zostały w Regulaminie studiów. W wyniku uznania efektów uczenia się student uzyskuje taką liczbę punktów ECTS jaka przypisana jest efektom uczenia się uzyskiwanym w toku realizacji tych zajęć w uczelni przyjmującej. Warunkiem uznania efektów uczenia się przez powołanego przez rektora koordynatora ds. europejskiego systemu transferu punktów ECTS jest stwierdzenie zbieżności w zakresie tych efektów między zajęciami w programie studiów a zajęciami zrealizowanymi przez studenta w innej uczelni.

Ogólne zasady dyplomowania określa Regulamin studiów, samą procedurę dookreśla odpowiednie zarządzenie Rektora Uniwersytetu Łódzkiego. Studia drugiego stopnia kończą się złożeniem pracy magisterskiej, która zgodnie z tymi procedurami powinna potwierdzić osiągnięcie przez studenta efektów uczenia się wskazanych na odpowiednim seminarium dyplomowym. Zostały także przyjęte szczegółowe zasady dyplomowania na Wydziale Filologicznym UŁ, które w sposób trafny i specyficzny dookreślają nie tylko sam proces powstawania pracy dyplomowej w ramach seminarium magisterskiego, lecz także cechy jakościowe (język pracy i jej struktura) i ilościowe (liczba znaków) pracy magisterskiej, precyzyjnie odróżniając pracę stanowiącą zwieńczenie studiów drugiego stopnia od pracy licencjackiej. Zakresy tematyczne seminariów prowadzonych, odpowiednio, w ramach specjalizacji językoznawczej i literaturoznawczej zostały w sposób adekwatny określone i pozwalają studentowi na dokonanie świadomego wyboru interesującej go tematyki w połączeniu z metodologią spośród wskazanych przez prowadzącego. Na ocenianym kierunku egzamin przeprowadzany jest w języku hiszpańskim. Struktura recenzji, która jest rozbudowanym formularzem, odnosi się do: konstrukcji pracy (podział na części, rozdziały, funkcja wstępu i zakończenia pracy), oceny merytorycznej (nowatorstwo i rozwinięcie tematu, spójność treściowa, zakres samodzielności, kompetencje analityczne i interpretacyjne), zastosowanej metodologii badań, oceny językowo-stylistycznej (opanowanie stylu naukowego, spójność logiczna, zrozumiałość, poprawność), charakterystyki doboru i wykorzystania źródeł, oceny redakcyjnej (przypisy, bibliografia, aneksy, estetyka pracy). Podczas egzaminu student odpowiada na jedno pytanie bezpośrednio związane z tematyką lub metodologią pracy oraz dwa pytania dotyczące poszerzonej problematyki związanej z pracą magisterską. Dokumentacja procesu dyplomowania ujawniła jednak, że nie zawsze są stosowane te zasady, w więc nie jest w pełni zapewniona równość, transparentność i rzetelność procesu oceniania, w wyraża się np. w różnej liczbie pytań zadawanych poszczególnym studentom.

Rekomenduje się przeprowadzenie w tym zakresie działań naprawczych.

Regulamin studiów określa podstawowe zasady systemu weryfikacji efektów uczenia się, w tym m.in. stosowaną w Uczelni skalę ocen, warunki uzyskania zaliczenia, sposób ustalania terminarza zaliczeń i egzaminów, w tym zaliczeń i egzaminów poprawkowych oraz zasad przyznawania i ustalania terminu egzaminu komisyjnego. Określono w nim również warunki zaliczania i powtarzania semestrów, sposób obliczania semestralnej średniej z uzyskanych ocen, a także warunki skreślenia z listy studentów np. ze względu na brak uczestnictwa w zajęciach obowiązkowych czy brak postępów w nauce. W Regulaminie

studiów określono również wytyczne dotyczące dostosowania formy egzaminów i zaliczeń do możliwości i potrzeb osób z niepełnosprawnością. Ponadto Regulamin ustanawia sposób przekazywania studentom informacji o uzyskanych ocenach na każdym etapie studiów (obliguje prowadzących zajęcia do określenia podczas pierwszych zajęć szczegółowych warunków zaliczenia, a także do informowania studentów o uzyskanej ocenie za pomocą systemu informatycznego Uczelni) oraz na ich zakończenie. Powyższe zapisy umożliwiają równe traktowanie studentów w procesie weryfikacji efektów uczenia się, zapewniają bezstronność, rzetelność i przejrzystość tego procesu, a także wiarygodność i porównywalność ocen. Regulamin studiów określa też zasady postępowania (postępowanie dyscyplinarne) w przypadku stwierdzenia zachowań nieetycznych lub uchybiających godności studenta, w tym takich jak przypisanie sobie przez studenta autorstwa części lub całości cudzego utworu czy ściąganie na egzaminie lub zaliczeniu.

W Uczelni określono zasady przeprowadzania egzaminów z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, które gwarantują identyfikację studenta i bezpieczeństwo danych. Na ocenianym kierunku weryfikacja i ocena osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość nie jest stosowana.

Program studiów w formie zbiorczej tabeli określa „oczekiwane metody weryfikacji” w powiązaniu z ogólnymi efektami uczenia się. Przewiduje ona wąski katalog metod weryfikacji, przy czym ich dobór nie umożliwia oceny osiągnięcia przez studentów wszystkich założonych dla kierunku efektów uczenia się, zwłaszcza w kategorii kompetencji społecznych. Jednocześnie program studiów zakłada, że szczegółowe sposoby weryfikacji efektów uczenia się podane są w opublikowanych w USOS sylabusach zajęć. Przyjęte w nich metody weryfikacji efektów uczenia się są z reguły poprawne i typowe dla filologii obcej, choć nie zawsze odpowiadają doborowi w programie studiów. Najczęściej wyróżnia się metody weryfikujące wiedzę (sprawdziany pisemne w formie testów; kolokwia ustne w formie rozmowy ze studentem w oparciu o listę zagadnień podanych do wiadomości na początku semestru) lub wiedzę i umiejętności (egzamin pisemny wymagający odpowiedzi opisowej z elementami analizy). Duży nacisk kładziony jest na kontrolę obecności i systematyczności, co w szczególności dotyczy *praktycznej nauki języka hiszpańskiego*, w ramach którego prowadzona jest bieżąca weryfikacja postępów uczenia się na podstawie pisemnych sprawdzianów cząstkowych. Przy czym obecność jest nie tylko warunkiem uzyskania zaliczenia, ale bywa też podstawą wystawienia oceny, co nie jest właściwe, ponieważ przy pomocy obecności nie można ocenić czy studenci osiągnęli efekty uczenia się np. w zakresie wiedzy. Dla przykładu, w przypadku *wykładu monograficznego* wskazano, że oceny semestralne wystawia się na podstawie obecności, przy czym dopuszczalne są dwie nieobecności, antycypując, że materiał z wykładu wchodzi w zakres egzaminu magisterskiego. Ten zapis nie wskazuje w sposób jednoznaczny, w jaki sposób dokonuje się weryfikacja efektów uczenia się z zakresu wiedzy i umiejętności, a te zajęcia mają najwyższą wagę punktów ECTS w całym cyklu kształcenia. Obecność jako metoda oceny może być wykorzystana w przypadku, gdy dla danych zajęć założono efekty uczenia się związane np. z kształtowaniem takich kompetencji społecznych jak obowiązkowość. W opisanym przypadku wiedza studenta nie jest weryfikowana na etapie zaliczenia zajęć, lecz w przyszłości podczas egzaminu magisterskiego. Weryfikacja efektów uczenia się na zajęciach seminaryjnych pozwala na obiektywną ocenę przygotowania do prowadzenia działalności naukowej. Sylabusy opublikowane w USOS zawierają kryteria oceny, które stanowią istotną wskazówkę dla studenta przygotowującego pracę magisterską w zakresie oczekiwanych postępów w obszarze wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Często wymienianymi metodami weryfikacji efektów uczenia się jest ocena aktywności na zajęciach i ocena udziału w dyskusji lub wypowiedzi ustnej. Metody te są w dużym stopniu tożsame,

ponieważ odnoszą się do aktywności, będącej kompetencją społeczną i jako takie nie są dobrym wyborem służącym sprawdzaniu wiedzy lub umiejętności, tym bardziej, że nie wskazano, w jaki sposób aktywność ta jest obiektywizowana i jaki jest jej rzeczywisty udział w ocenie studenta. Większość zajęć rozliczana jest na podstawie egzaminów pisemnych lub ustnych kolokwium. Sprawdziany pisemne przeprowadzane są w formie testów całościowych lub prac w formie rozprawki wykonywanych w sali wykładowej pod nadzorem prowadzącego, co umożliwia weryfikację efektów z zakresu wiedzy i umiejętności. Nie zawsze w sposób specyficzny określone są w sylabusach opublikowanych w USOS metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, przede wszystkim w odniesieniu do korelacji oceny ciągłej aktywności na zajęciach, z oceną końcową, jeśli ta wystawiana jest na podstawie egzaminu lub kolokwium. W przypadku zajęć, w których część ustna jest istotnym elementem zaliczenia np. *teoria przekładu specjalistycznego i artystycznego*, brakuje informacji o sposobie przeprowadzenia kolokwium ustnego. **Rekomenduje się** określenie sposobu przeprowadzania kolokwium/egzaminów ustnych.

Osiągnięcie kompetencji językowych w zakresie języka hiszpańskiego i portugalskiego oceniane jest poprzez wypowiedzi ustne, sprawdziany pisemne w formie testu lub rozprawki, prace tłumaczeniowe. Metody te są dobrane prawidłowo i umożliwiają ocenę osiągnięcia przez studentów zakładanego poziomu ESOKJ. Dla języka angielskiego nie określono metod weryfikacji, co jest konsekwencją braku odpowiednich sylabusów w systemie USOS.

Prace etapowe (sprawdziany pisemne w formie testu lub rozprawki, prace tłumaczeniowe) potwierdzają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, chociaż nie bez zastrzeżeń. Częściowo potwierdzają one zastrzeżenia co do doboru metod weryfikacji efektów uczenia się, ale też samych efektów uczenia się, o których mowa w kryterium 1. Przedstawione prace etapowe z *praktycznej nauki języka hiszpańskiego* oraz *praktycznej nauki języka angielskiego* w formie testu w ograniczonym stopniu uwidaczniają osiągnięcie poziomu biegłości C1/C2 w zakresie podstawowych kompetencji językowych, ponieważ dotyczą tylko struktur leksykalno-semantycznych oraz (w przypadku egzaminu końcowego z *pnjh*) redakcji tekstu argumentacyjnego. Zaliczenie części pisemnej na co najmniej 50% punktów stanowi warunek dopuszczenia do egzaminu ustnego, oceny częściowej wyrażone są procentowo; ocena końcowa z egzaminu oparta jest na skali procentowej. W przypadku języka angielskiego nie przedstawiono narzędzi w pełni weryfikujących założone efekty uczenia się, tym samym nie można określić czy założony poziom biegłości jest osiągnięty. **Rekomenduje się** wypracowanie spójnych zasad oceny biegłości językowej dla języka kierunkowego oraz języków specjalizacji, języka angielskiego i języka portugalskiego, z uwzględnieniem poziomu nauczania wg ESOKJ. Co więcej przedstawiony test w ramach *pnja*, obejmujący jedynie podsystemy języka, nie weryfikuje osiągnięcia wiedzy w zakresie przypisanych do tych zajęć efektów uczenia się: „Student ma pogłębioną wiedzę o specyfice przedmiotowej i metodologicznej nauk filologicznych, jest w stanie ją rozwijać i stosować w działalności zawodowej. Student ma świadomość i elementarną wiedzę na temat kompleksowej natury języka oraz złożoności i historycznej zmienności znaczeń. Student ma wiedzę o powiązaniu dyscyplin filologicznych z dyscyplinami koniecznymi do poszerzania wiedzy oraz ma świadomość miejsca własnej dyscypliny w dziedzinie nauk humanistycznych”. Przy czym w tym przypadku zastrzeżenia budzi, raczej dobór tych efektów w powiązaniu z celem zajęć, niż sam zakres testu, choć ten nie weryfikuje sprawności wskazanych w sylabusie zajęć. W zasadzie zastrzeżeń nie budzą przygotowywane często w języku obcym prace etapowe z literaturoznawstwa i językoznawstwa, poza tym, że zamieszczone w nich uwagi nie zawsze niosą pełną informację zwrotną dla studenta,

np. w sferze języka wskazywane są błędy, ale już nie poprawne formy. **Rekomenduje się** dostarczanie studentom pełniejszej informacji zwrotnej.

Prace dyplomowe pisane są w języku hiszpańskim i wszechstronnie uwidaczniają biegłość posługiwania się językiem obcym z uwzględnieniem języka specjalistycznego. Ich problematyka mieści się w dyscyplinach naukowych językoznawstwo i literaturoznawstwo. Potwierdzają one, że studenci osiągnęli w ich zakresie właściwe dla 7 poziomu PRK kompetencje. Potwierdzają to też losy absolwentów, z których znaczna część podejmuje pracę w szeroko pojętych usługach związanych z językiem hiszpańskim lub angielskim już w czasie studiów drugiego stopnia, a także naukowe osiągnięcia studentów, którzy są autorami wystąpień konferencyjnych i publikacji, np. w związku z konferencją naukową poświęconą Ramónowi Menedez Pidalowi.

Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, które jednak nie w pełni umożliwiają właściwy dobór kandydatów. Stosowane są właściwe zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

System weryfikacji efektów uczenia się nie w pełni umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny choć są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, nie zawsze pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się.

Prace etapowe i egzaminacyjne, projekty studenckie, dzienniki praktyk, prace dyplomowe, studenckie osiągnięcia naukowe związane z kierunkiem studiów, jak również udokumentowana pozycja absolwentów na rynku pracy lub ich dalsza edukacja potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących: 1) nie w pełni selektywnych zasad rekrutacji, 2) braku spójności między przyjętą uchwałą senatu programem studiów, a sylabusami opublikowanymi w USOS; 3) nie w pełni właściwego doboru metod weryfikacji; 4) nadużywania obecności na zajęciach i aktywności studentów w procesie oceniania.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Zalecenia

1. Zaleca przyjęcie zasad rekrutacji zapewniających kandydatów o kompetencjach wstępnych umożliwiających osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się.
2. Zaleca się zapewnienie spójności między metodami weryfikacji określonymi w programie studiów i w sylabusach o publikowanych w USOS.
3. Zaleca się zapewnienie doboru metod weryfikacji efektów uczenia się w sposób umożliwiający ocenę osiągnięcia przez studentów wszystkich efektów uczenia się.
4. Zaleca się ograniczenie stosowania obecności i aktywności studentów w ocenie osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się.
5. Zaleca się podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Zajęcia na kierunku filologia hiszpańska prowadzone są przez 16 nauczycieli akademickich będących pracownikami Katedry Filologii Hiszpańskiej, wśród nich jeden profesor tytularny, cztery osoby ze stopniem naukowym doktora habilitowanego, sześć osób ze stopniem doktora, oraz pięć osób z tytułem zawodowym magistra. Nauczyciele akademicy, którzy posiadają co najmniej stopień doktora reprezentują dwie dyscypliny naukowe: językoznawstwo (sześć osób) oraz literaturoznawstwo (pięć osób). Oprócz osób zatrudnionych w Katedrze Filologii Hiszpańskiej proces dydaktyczny realizują pracownicy zatrudnieni w innych wydziałach i jednostkach Uczelni, takich jak Studium Języków Obcych. Nauczyciele akademicy posiadający stopnie i tytuły naukowe, którym powierzono prowadzenie zadań na kierunku filologia, łączą działalność dydaktyczną z nauką. Uczestniczą w konferencjach, przynależą do organizacji naukowych i biorą udział w projektach i grantach. Dorobek naukowy kadry w dyscyplinach językoznawstwo i literaturoznawstwo jest aktualny i umożliwia realizację zajęć w zakresie tych dyscyplin, a także nabywanie przez studentów kompetencji badawczych. Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia nie mają jednak udokumentowanego dorobku w zakresie nauk o kulturze i religii, co nie skutkuje jednak nieprawidłowościami w obsadzie zajęć, bo program studiów nie przewiduje zajęć umożliwiających osiągnięcie w tej dyscyplinie w pogłębionej wiedzy, obejmującej wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi. Struktura kwalifikacji i liczebność kadry w stosunku do liczby studentów umożliwiają prawidłową realizację zajęć. Stabilność zatrudnienia jest wysoka.

Nauczyciele akademicy oraz inne osoby prowadzące zajęcia posiadają kompetencje dydaktyczne i udokumentowany dorobek dydaktyczny umożliwiające prawidłową realizację zajęć. Większość osób prowadzących zajęcia na kierunku ma wieloletnie doświadczenie w pracy dydaktycznej na uczelniach wyższych, a także, w niektórych przypadkach, w szkołach w systemie oświaty. Są również autorami materiałów dydaktycznych do nauki języka hiszpańskiego. Kilku pracowników Katedry Filologii Hiszpańskiej brało udział w międzynarodowym projekcie edukacyjnym „Mistrzowie dydaktyki”, a także doskonalilo swoje kompetencje w ramach projektu „Doskonałość dydaktyczna uczelni”. Osoby

prowadzące zajęcia posiadają również kompetencje związane z prowadzeniem zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Zostały one przeszkolone w zakresie korzystania z platform internetowych, a także w zakresie stosowania dostosowywania metod oceniania postępów w nauce do pracy zdalnej. W procesie dydaktycznym nauczyciele akademicki sięgają po różnorodne materiały (w tym multimedialne) oraz w większości utrzymują bardzo dobry kontakt i relacje ze studentami. Jednak, jak wykazały hospitacje zajęć, niedostatecznie urozmaicają oni sposoby pracy w klasie, ograniczając metody pracy głównie do metody podawczej, a formy pracy do pracy całą grupą, okazjonalnie zadając studentom pytania, w znikomym stopniu stymulując interakcje w mniejszych grupach i w parach oraz nie w pełni wykorzystując możliwości wynikające z wyposażenia sal ćwiczeniowych. **Rekomenduje się** dokładną diagnozę kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich i dostosowanie oferty szkoleń do stwierdzonych potrzeb.

Przydział zajęć i obciążenie godzinowe poszczególnych nauczycieli akademickich umożliwia prawidłową realizację zajęć, choć w przypadku jednego nauczyciela akademickiego jest ono stosunkowo wysokie w porównaniu do pozostałych osób prowadzących zajęcia (wynosi łącznie na studiach pierwszego i drugiego stopnia 480 godzin dydaktycznych oraz opiekę nad praktykami – 40 godzin). **Rekomenduje się** bardziej równomierne obciążenie pracą dydaktyczną nauczycieli akademickich prowadzących kształcenie na kierunku. Ponad 75% godzin zajęć jest prowadzonych przez nauczycieli, dla których Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy.

Zatrudnienie w Uczelni odbywa się w drodze konkursu otwartego, który ogłaszany jest w Biuletynie Informacji Publicznej UŁ. Decyzja o zatrudnieniu podejmowana jest na podstawie oceny dorobku naukowego i doświadczenia zawodowego kandydata, z uwzględnieniem potrzeb dydaktycznych jednostki. Transparentność i równość w procesie rekrutacji, zatrudnienia i rozwoju kariery zawodowej kadr regulują akty wewnętrzne Uczelni (m. in. Plan na rzecz równych szans). Dobór nauczycieli akademickich do prowadzenia określonych zajęć jest adekwatny do ich kompetencji oraz obszarów zainteresowań naukowych.

Uczelnia zaspokaja potrzeby szkoleniowe nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia w zakresie podnoszenia kompetencji dydaktycznych, a także kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Wspieraniem podnoszenia przedmiotowych kompetencji nauczycieli akademickich zajmuje się powołana na Uczelni Komisja ds. Doskonalenia Dydaktyki, która organizuje szkolenia z zakresu metod kształcenia i nowych narzędzi dydaktycznych czy tworzenie filmów instruktażowych dla nauczycieli i studentów. Na Uczelni zapewnione jest również właściwe wsparcie techniczne w zakresie użytkowania sprzętu niezbędnego w procesie dydaktycznym.

Nauczyciele akademicki oraz inne osoby prowadzące zajęcia są oceniani przez studentów w zakresie spełniania obowiązków związanych z kształceniem raz w roku za pomocą anonimowych ankiet przeprowadzanych w grupach zajęciowych wytypowanych przez kierownika katedry. Oprócz tego, każdy pracownik zatrudniony na stanowisku dydaktycznym lub badawczo-dydaktycznym podlega hospitacjom przeprowadzanym co najmniej raz w ciągu roku akademickiego. Hospitacje przeprowadzane są przez kierownika katedry lub osobę przez niego do tego celu upoważnioną. W Uczelni przeprowadza się okresowe oceny nauczycieli akademickich raz na cztery lata w trzech obszarach aktywności. Ocenie podlegają: dokonania naukowe, osiągnięcia dydaktyczne (z uwzględnieniem ocen z przeprowadzonych przez studentów ankiet) oraz aktywność organizacyjna, w zależności od zajmowanego stanowiska. Oceny okresowej pracowników dokonuje powołana przez

Rektora UŁ Wydziałowa Komisja Oceniająca, na czele której stoi Dziekan jako przewodniczący. W ocenie tej wykorzystywane są wyniki ankiet studenckich.

Wyniki okresowych przeglądów kadry, a także wnioski z oceny dokonywanej przez studentów, są wykorzystywane do doskonalenia członków kadry oraz planowania ścieżek rozwojowych. Na kierunku, w okresach pomiędzy sformalizowaną oceną nauczycieli akademickich prowadzi się indywidualne rozmowy ukierunkowujące działania nauczycieli na osiągnięcie jak najlepszego wyniku w ocenie. Wnioski z ankietowania studentów prowadzą do diagnozowania ich potrzeb i następującego w konsekwencji przygotowania kadry dydaktycznej do odpowiedzi na nie, czego przykładem mogą być szkolenia z zakresu postępowania ze studentami w kryzysie psychicznym zorganizowane w odpowiedzi na zgłaszane przez studentów w drodze ankiety satysfakcji problemy emocjonalno-psychologiczne.

Polityka kadrowa Uczelni umożliwia dobór kadry zapewniający prawidłową realizację zajęć. Ponadto, sprzyja ona stabilizacji zatrudnienia i rozwojowi nauczycieli akademickich. Rozwój nauczycieli akademickich jest możliwy m. in. dzięki działalności Centrum Nauki UŁ, które oferuje pracownikom Uczelni pomoc w przygotowaniu wniosków i umów projektowych, prowadzi obsługę finansową grantów, a także wspiera nauczycieli akademickich w opracowaniu indywidualnych ścieżek badawczych i organizuje szkolenia. Wsparcie w działalności badawczej oferowane jest również na poziomie Wydziału, gdzie w ramach Centrum Rozwoju Wydziału Filologicznego funkcjonuje Zespół ds. projektów. Uczelnia zapewnia dodatkowo możliwość wzięcia udziału w wewnętrznych konkursach na projekty badawcze oferowane w ramach Inicjatywy Doskonałości – Uczelnia Badawcza. Pracownicy mogą oprócz tego ubiegać się o granty wewnętrzne finansowane z funduszu rozwoju naukowego Wydziału Filologicznego. W latach 2018-2023 nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na kierunku realizowali 9 takich grantów.

Nauczyciele akademicy motywowani są do doskonalenia swoich umiejętności badawczych i dydaktycznych poprzez system nagród, obejmujących m. in. nagrodę Rektora UŁ czy comiesięczny dodatek motywacyjny przyznawany na podstawie wewnętrznych regulacji Wydziału. Dbałość o rozwój kadry pod względem naukowym przekłada się na również na awanse zawodowe nauczycieli akademickich prowadzących proces dydaktyczny. W ostatnich pięciu latach pracownicy Katedry uzyskali jeden stopień doktora habilitowanego, natomiast tytuł doktora otrzymały cztery osoby. Odnotować również należy awanse na stanowisko profesora uczelni oraz adiunkta.

Realizowana polityka kadrowa uwzględnia zasady rozwiązywania konfliktów, reagowania na przypadki zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, jak również dyskryminacji i przemocy, a także formy pomocy ofiarom. W Uczelni obowiązuje procedura antydyskryminacyjna i antymobbingowa. Obowiązujące procedury nie w pełni zapobiegają jednak przemocowym postawom pojedynczych wykładowców wobec studentów. Studenci także nie widzą jasnych reakcji Uczelni na negatywne w tym zakresie oceny zamieszczone w ankietach. **Rekomenduje** się przeprowadzenie wśród kadry szkoleń w zakresie budowania właściwych relacji międzyludzkich ze studentami.

Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadre do ustawicznego rozwoju.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień, które nie mają wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełniania kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Zalecenia

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Wydział Filologiczny, na którym prowadzone jest kształcenie na kierunku filologia hiszpańska mieści się w znajdującym się na terenie kampusu akademickiego nowoczesnym budynku, w niedalekiej odległości od Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego, Studium Wychowania Fizycznego i Sportu oraz osiedla akademickiego.

Budynek posiada cztery aule wykładowe mieszczące minimum 120 osób każda i 144 mniejsze sale dydaktyczne. Każda z sal umożliwia prowadzenie zajęć z wykorzystaniem najnowszych technologii. Sale wyposażone są w komputery, projektory telewizory lub ekrany z pilotem i połączenie z Internetem. Ponadto w procesie dydaktycznym mogą być wykorzystywane pracownia translatoryki z sześcioma kabinami dla tłumaczy, dwa laboratoria językowe, a także pracownia multimedialna wyposażona laboratorium logopedyczne i pracownia logopedyczna, sala teatralna wyposażona w oświetlenie sceniczne, sala kinowa, pięć pracowni komputerowych i studio telewizyjne z salą studyjną. Wyposażenie to jest zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się, stwarza możliwości rozwoju kierunku oferując także niewykorzystane jeszcze na ocenianym kierunku możliwości, adekwatne do rzeczywistych warunków przyszłej pracy badawczej lub zawodowej oraz umożliwia osiągnięcie przez

studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności oraz prawidłową realizację zajęć.

Zarówno studenci jak i pracownicy UŁ mają dostęp do pakietu biurowego oraz platform internetowych umożliwiających kontrolować wiedzę i umiejętności poprzez różnorodne testy, quizy oraz zadania, jak i zdalnego przeprowadzania spotkań akademickich. Na potrzeby kierunku Uczelnia nie dysponuje profesjonalnym oprogramowaniem, w tym programami wspomagającymi tłumaczenia. Uczelnia argumentuje to tym, że przygotowuje profesjonalnych tłumaczy, choć jednocześnie w koncepcja kształcenia i efekty uczenia się odnoszą się do pogłębionych kompetencji translatorskich. **Rekomenduje się** pozyskanie odpowiednich programów i zapoznanie studentów kierunku z narzędziami CAT.

Liczba, wielkość i układ pomieszczeń, ich wyposażenie techniczne, liczba stanowisk komputerowych, są dostosowane do liczby studentów oraz liczebności grup i umożliwiają prawidłową realizację zajęć, w tym samodzielne wykonywanie czynności badawczych przez studentów.

Zasoby biblioteczne przeznaczone dla studentów ocenianego kierunku znajdują się w zbiorach Biblioteki Wydziału Filologicznego, która wchodzi w skład sieci Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego. Biblioteka ta znajduje się w gmachu Wydziału. Biblioteka dysponuje czytelnią z wolnym dostępem księgozbioru oraz wypożyczalnią wraz z pomieszczeniem katalogowym wyposażonym w pięć stanowisk umożliwiających korzystanie z katalogów elektronicznych. Dodatkowo biblioteka posiada księżkomat. W czytelni znajduje się 69 miejsc, w tym 21 do pracy indywidualnej, oraz 7 stanowisk komputerowych, w tym jedno stanowisko przeznaczone dla osób z niepełnosprawnością ruchową. Biblioteka wydziałowa dysponuje kserokopiarką samoobsługową na karty magnetyczne, z której mogą korzystać studenci. Biblioteka czynna jest w dni robocze od 8.00 do 18.00. Liczba, wielkość i układ pomieszczeń bibliotecznych, ich wyposażenie techniczne, liczba miejsc w czytelni, udogodnienia dla użytkowników, godziny otwarcia zapewniają warunki do komfortowego korzystania z zasobów bibliotecznych w formie tradycyjnej i cyfrowej.

Zapewniona jest zgodność infrastruktury dydaktycznej, naukowej i bibliotecznej oraz zasad korzystania z niej z przepisami BHP.

Na terenie Uczelni zapewniony jest dostęp dla studentów do sieci bezprzewodowej. W budynku Wydziału Filologicznego znajdują się wyposażone w urządzenia multimedialnie pokoje samodzielnej pracy studentów, w których mogą oni pracować pojedynczo lub w grupach poza godzinami zajęć, w celu wykonywania zadań, realizacji projektów, itp.

Budynek Wydziału Filologicznego dostosowany jest do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Jest wyposażony w windy, osobne toalety, strefę wypoczynku studenta, zaś biblioteka wydziałowa dodatkowo dysponuje stanowiskiem dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi i udogodnieniami dla osób niedosłyszących. W jednej z aul zainstalowano w 2022 roku trzy indywidualne pętle indukcyjne, które współpracują z systemem do tłumaczeń symultanicznych. W Bibliotece UŁ zamontowane zostały przenośne systemy pętli indukcyjnej wspomagające działanie aparatów słuchowych osób niedosłyszących. BUŁ korzysta z systemu nawigacyjno-informacyjnego, który ułatwia zwłaszcza osobom niedowidzącym poruszanie się w przestrzeni biblioteki. W bibliotece uniwersyteckiej studenci niepełnosprawnościami mogą korzystać z klawiatury umożliwiającej obsługę palcami, nosem, stopą, podbródkiem, z klawiatury o powiększonych czcionkach oraz myszy obsługiwanej głową. Biblioteka dysponuje stanowiskami komputerowymi z oprogramowaniem udźwiękawiającym, urządzenia lektorskiego, powiększalnika z płynną regulacją powiększenia; drukarki

brajlowskiej. W dziekanacie i bibliotece znajdują się specjalne, oznakowane stanowiska umożliwiające obsługę osób poruszających się na wózkach.

W okresie pandemii COVID-19 Uczelnia zapewniła umożliwiającą synchroniczną i asynchroniczną interakcję między studentami a nauczycielami akademickimi infrastrukturę informatyczną i oprogramowanie do prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Infrastruktura ta była dostępna dla studentów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym studentów z niepełnosprawnościami.

Zasoby BUŁ obejmują 3,4 mln woluminów, 585 tys. czasopism, 28756 starych druków, 129 baz elektronicznych, 9215 dokumentów w Repozytorium UŁ. Księgozbiór w języku hiszpańskim liczy ok 1500 vol., a w języku portugalskim – 40. Część z tego księgozbioru znajduje się w tzw. wolnym dostępie. Są to przede wszystkim słowniki, encyklopedie, ogólne opracowania z zakresu literaturoznawstwa i językoznawstwa. Biblioteka prenumeruje cztery tytuły czasopism hiszpańskich (trzy w wersji papierowej i jedno – cyfrowej). W ramach współpracy międzybibliotecznej, w tym międzynarodowej realizuje także indywidualne zamówienia związane z przygotowaniem np. prac dyplomowych. Studenci kierunku korzystają też z zasobów w języku angielskim, kompletowanymi w związku z prowadzonymi w Uczelni studiami anglistycznymi. Zasoby biblioteczne obejmują piśmiennictwo zalecane przez nauczycieli akademickich w liczbie egzemplarzy dostosowanej do potrzeb procesu nauczania i uczenia się oraz liczby studentów.

Uczelnia zapewnia też dostęp do zasobów elektronicznych poprzez Bazę Academic Search Ultimate, kolekcję czasopism naukowych wydawnictwa Cambridge University Press, Central and Eastern European Online Library-C.E.E.O.L, Current Contents, eBook Academic Collection-EBSCOhost, Newspaper Source-EBSCOhost oraz Loeb Classical Library.

Uczelnia umożliwia dostosowanie zasobów bibliotecznych do potrzeb studentów z niepełnosprawnościami poprzez możliwość zamawiania materiałów dydaktycznych, które w formie zdigitalizowanej trafiają na stronę Biblioteki Cyfrowej UŁ. Zapewnione były także materiały dydaktyczne opracowane w formie elektronicznej, udostępniane studentom w ramach kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

System Jakości Kształcenia w UŁ obejmuje m.in. ocenę jakości i warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych, realizowaną w formie studenckich ankiet. Ponieważ Wydział Filologiczny jest stosunkowo nowy i nowoczesnie wyposażony przeglądy infrastruktury dydaktycznej, nie mają charakteru sformalizowanego, opierają się na ciągłej obserwacji, gromadzeniu uwag nauczycieli i studentów oraz reagowaniu na ich wnioski. W przypadku zasobów bibliotecznych są one regularnie uzupełniane i tak księgozbiór jest wzbogacany rocznie o ok 50-60 tytułów w języku hiszpańskim i portugalskim

Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej.

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień, które nie mają wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełniania kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Zalecenia

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

W ramach kierunku filologia hiszpańska Uczelnia prowadzi współpracę z XXXII Liceum Ogólnokształcącym w Łodzi, hiszpańską szkołą językową DICE, oraz Instytutem Camõesa oraz incydentalnie z Komendą Wojewódzką Policji w Łodzi. Wśród instytucji, z którymi Uczelnia prowadzi współpracę brakuje biur tłumaczeniowych, choć trzeba mieć na uwadze, że część nauczycieli akademickich związanych z kierunkiem zajmuje się działalnością translatorską. **Rekomenduje się** poszerzenie grona współpracujących z Uczelnią przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego o biura tłumaczeniowe. W tym kontekście należy zauważyć, że Instytut Camõesa jest instytucją powołaną, by promować język portugalski i kulturę na całym świecie, będąc więc przedstawicielem otoczenia społeczno-gospodarczego, nie reprezentuje głosu pracodawców.

Współpraca przy projektowaniu programu studiów na kierunku filologia hiszpańska odbywa się w sposób nieformalny i incydentalny poprzez kontakty przedstawicieli instytucji z przedstawicielami kierunku. O ile widoczny jest wpływ otoczenia społeczno-gospodarczego na koncepcję kształcenia to, jest on mniej wyraźny w przypadku programu studiów i procesu kształcenia. Uwidocznili się głównie poprzez wprowadzenie zajęć z języka portugalskiego. Zarówno treści tych zajęć, jak i obsada kadrowa przedmiotu była konsultowana z Instytutem Camõesa. W związku z tym **rekomenduje się** zwiększenie zakresu konsultacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do projektowania programu studiów wraz z usystematyzowaniem i wprowadzeniem cykliczności tych konsultacji.

O ile w związku z ocenianym kierunkiem Uczelnia nie wykorzystuje w pełni kontaktów z otoczeniem społeczno-gospodarczym do doskonalenia procesu kształcenia, to wykazuje się wysoką aktywnością na rzecz lokalnego środowiska. Niektóre z realizowanych projektów poprzez zaangażowanie w nie studentów, jak np. współpraca z Wydziałem Komunikacji Społecznej Komendy Wojewódzkiej Policji w Łodzi w zakresie tłumaczeń wraz z przygotowaniem glosariuszy w trakcie dużych wydarzeń zabezpieczanych przez policję wspierają proces kształcenia na kierunku, inne angażują głównie nauczycieli, np.:

- współpraca z XXXII LO w zakresie prowadzonej przez liceum edukacji językowej, w tym szkolenia i warsztaty dla nauczycieli liceum, wspólnie organizowany konkurs kuratorski dla szkół podstawówek,
- szkolenia dla nauczycieli realizowane przez Instytut Cervantesa,
- współpraca z Instytutem Camõesa, w zakresie organizacji wydarzeń dotyczących języka portugalskiego, w tym Dni Kultury Portugalskiej.

Na poziomie Wydziału i Uczelni we współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym są przy tym podejmowane działania rzecz wsparcia studentów w wejściu na rynek pracy. Na poziomie Uczelni zorganizowano dwie debaty: „Humanista na łódzkim rynku pracy”, w której wzięły udział osoby odpowiedzialne za prowadzenie rekrutacji w łódzkich firmach (m.in. CERI International, British Centre czy CAPITA), oraz „Kobieta na łódzkim rynku pracy”, podczas której przedstawicielki różnych branż rozmawiały o budowaniu kariery zawodowej, a także cykliczną konferencję naukową SPECLANG poświęconej językom specjalistycznym na rynku pracy. Uniwersyteckie Biuro Karier organizuje również Językowe Targi Pracy, dzięki którym łódzcy pracodawcy poszukujący osób biegle posługujących się co najmniej jednym językiem obcym mogą spotkać się ze studentami i absolwentami Wydziału Filologicznego. Planowany cykl wydarzeń „Filologia i co dalej”, będący cyklem spotkań z filologami realizującymi się w różnych ścieżkach zawodowych i o różnych modelach kariery.

Udział instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów został również zapewniony w warunkach czasowego ograniczenia funkcjonowania uczelni, wynikających z wprowadzonego na terenie Rzeczypospolitej Polskiej stanu pandemii, poprzez osobiste kontakty władz kierunku z przedstawicielami instytucji, za pomocą elektronicznych form kontaktu.

Uczelnia prowadzi na kierunku nieformalne, incydentalne przeglądy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym poprzez indywidualne rozmowy z przedstawicielami pracodawców, prowadzącymi zajęcia na kierunku. Wyniki tych przeglądów są w ograniczonym stopniu wykorzystywane do rozwoju i doskonalenia współpracy. **Rekomenduje się** zwiększenie systematyczności i wprowadzenie cykliczności przeglądów współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu.

Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień, które nie mają wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełniania kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Zalecenia

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Proces umiędzynarodowienia na kierunku filologia hiszpańska realizowany jest w kilku obszarach. Przed wszystkim studia kończą się na kierunku z kompetencją językową w języku hiszpańskim na poziomie C2, a w zakresie drugiego języka C1 lub B1, odpowiednio dla języka angielskiego i portugalskiego. Taki poziom językowy, w szczególności w odniesieniu do języka hiszpańskiego i angielskiego, pozwala na prowadzenie większości zajęć z zakresu językoznawstwa, przekładoznawstwa, literatury i kultury w językach obcych. Prace dyplomowe na kierunku także powstają w języku obcym – hiszpańskim. Prowadzenie kluczowych zajęć na kierunku w tych językach umożliwia również uczestnictwo w nich studentom zagranicznym uczestniczącym w programach wymiany.

Ważnym elementem umiędzynarodowienia są wizyty zagranicznych naukowców, którzy wygłaszają wykłady i prowadzą zajęcia i seminaria ze studentami. Uczelnia realizuje współpracę z uczelniami zagranicznymi. Obejmuje ona w ramach programu Erasmus z uczelniami hiszpańskimi: Universidad de Santiago de Compostela, Universidad del País Vasco, Universidade da Coruña, Universidad de Sevilla, Universidad de Las Palmas de Gran Canaria, Universidad de Almería, Universidad de Valladolid, Universitat Jaume I de Castellón, Universitat de Lleida, Universidad de Cádiz, Universidad Complutense de Madrid. Uniwersytet należy także do sieci UNIC (Europejski Uniwersytet Miast Postindustrialnych), skupiającej 10 uczelni europejskich, m. in. Erasmus University Rotterdam, University of Deusto, University College Cork czy Malmö University. Z podpisanych umów korzystają zarówno studenci, jak i pracownicy prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku. Studenci mają możliwość korzystania z mobilności w zakresie realizacji studiów częściowo w uczelniach zagranicznych oraz odbywania stażów i praktyk. Program Erasmus+ cieszy się umiarkowaną popularnością wśród studentów kierunku, co w opinii Uczelni jest częściowo uwarunkowane potrzebą skupienia się na pisaniu pracy dyplomowej oraz innymi aktywnościami (w tym pracą zawodową, często podejmowaną równoległe ze studiami

drugiego stopnia). W ostatnim czasie z możliwości wyjazdu skorzystała jedna osoba. **Rekomenduje się** większą aktywizację studentów i skuteczniejsze zachęcanie ich do mobilności w ramach programu Erasmus+. Jeśli chodzi o mobilności nauczycieli akademickich, uczestniczą oni zarówno w wyjazdach szkoleniowych jak i dydaktycznych. Pracownicy Katedry chętnie i często uczestniczą w programach wymiany. W ostatnich latach, za wyjątkiem czasu pandemii, który mocno ograniczył możliwości mobilności, z wyjazdów w ramach programu Erasmus korzystało corocznie kilkunastu pracowników. Uczestnictwo w programach wymiany jest jednym z elementów poddawanych ocenie w przypadku przyznawania dodatku motywacyjnego pracownikom badawczo-dydaktycznym i dydaktycznym.

O możliwości ubiegania się o udział w różnych programach mobilności studenci informowani są poprzez stronę internetową, a także podczas spotkań organizowanych regularnie na Wydziale Filologicznym przez koordynatora ds. programu Erasmus oraz Centrum Rozwoju Wydziału Filologicznego.

Oprócz tradycyjnych mobilności, Uczelnia realizuje szereg działań powiązanych z umiędzynarodowieniem w sposób mobilny/wirtualny. Przykładami mogą być projekty naukowe, w których biorą udział nauczyciele akademicy prowadzący kształcenie na kierunku, realizowane wspólnie przez uczelnie z kilku państw europejskich, działania w zakresie konsorcjum UNIC czy wykłady dla studentów i pracowników kierunku prowadzone w sposób zdalny przez zaproszonych gości z uniwersytetów w Hiszpanii.

Monitorowanie współpracy z uczelniami zagranicznymi dokonywane jest przez Biuro Współpracy z Zagranicą. Osoby korzystające z wymian międzynarodowych opiniują stopień i formy umiędzynarodowienia podczas badań ankietowych. Mimo, że sformalizowana ocena ograniczona jest tylko do tego jednego aspektu, to podejmowane na kierunku działania wskazują na skuteczny monitoring o nieformalnym charakterze, który jak dotychczas jest wystraszający.

Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicy są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień, które nie mają wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełnienia kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Zalecenia

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Uniwersytet Łódzki wspiera studentów w procesie uczenia się w sposób stały i wszechstronny. Formy wsparcia są adekwatne do przewidzianych efektów uczenia się oraz uwzględniają potrzeby studentów. Oferowane przez Uczelnię wsparcie pozwala studentom na skuteczne nabywanie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych założonych programem studiów, a także motywuje do osiągania coraz lepszych wyników, rozwoju naukowego, organizacyjnego oraz podejmowania aktywności społecznej. W Uczelni powołana została funkcja opiekuna roku, który stanowi pierwsze ogniwo w załatwianiu różnych spraw studenckich.

Uczelnia zapewnia wszechstronne, merytoryczne, materialne i organizacyjne wsparcie w procesie uczenia się. Studenci kierunku filologia hiszpańska mają możliwość uczestniczenia w dyżurach oraz konsultacjach, prowadzonych przez nauczycieli akademickich, podczas których mogą uzyskać pomoc w zakresie opanowania efektów uczenia się założonych programem studiów. Dodatkowo, w sprawach dotyczących toku studiów, studenci otrzymują wsparcie o charakterze organizacyjnym ze strony opiekuna roku oraz Kierownika Katedry Hiszpańskiej.

Z myślą o studentach z wybitnymi osiągnięciami UŁ stworzył szereg inicjatyw naukowych, jak Zrzeszenie Tutorów UŁ czy Mistrzowie Dydaktyki. Opieką obejmuje się również studentów pierwszorzecznych w ramach projektu „Zdolny uczeń – świetny student”, a w latach kolejnych zachęca do podejmowania pierwszych kroków naukowych w ramach projektu „Studenckie Granty badawcze”. Studenci kierunku filologia hiszpańska mogą ubiegać się o przyznanie im Indywidualnego Toku Studiów, w ramach którego mogą realizować poszerzony program studiów pod opieką wybranego nauczyciela akademickiego. Indywidualizacja procesu kształcenia jest dostępna dla osób studiujących również poprzez możliwość odbywania studiów w systemie Indywidualnej Organizacji Studiów.

Uczelnia zapewnia wsparcie dla inicjatyw studenckich o różnorodnym charakterze. Studenci kierunku filologia hiszpańska mogą pracować w kole naukowym „cHISPA”, w ramach którego pogłębiają swoją wiedzę na temat hispanistyki oraz organizują konferencje naukowe. Mogą także rozwijać się naukowo w każdym ze 170 kół działających na Uniwersytecie, w tym w 30 działających na Wydziale. W Uczelni działa Akademicki Związek Sportowy oferujący szeroki wachlarz sekcji sportowych oraz programów treningowych dla osób ćwiczących na siłowni. Swoje zainteresowania artystyczne studenci mogą realizować poprzez udział w spotkaniach Akademickiego Chóru UŁ, Akademickiego Zespołu Pieśni i Tańca UŁ, pisząc do jednej ze studenckich gazet („Kapitol”, „Italiamo”, „Brak słów”), czy uczestnicząc w tworzeniu studenckiego programu telewizyjnego („STUŁ – Studencka Telewizja Uniwersytetu Łódzkiego”). Uczelnia przykłada dużą uwagę do rozwoju przedsiębiorczości studentów. Aby zwiększyć

ich konkurencyjność na rynku pracy, Uniwersytet zapewnia szereg warsztatów poświęconych planowaniu kariery oraz świadczy doradztwo zawodowe. Studenci UŁ angażują się w prace prospołeczne, organizując akcję krwiodawstwa czy organizując zbiórki na rzecz Szlachetnej Paczki czy Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy.

Uniwersytet wykazuje należyłą troskę o dobro studentów odznaczających się szczególnymi potrzebami. Przede wszystkim oferuje zindywidualizowaną organizację studiów dla studentów wymagających specyficznych rozwiązań, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej lub z niepełnosprawnościami. Ważną rolę w tym aspekcie odgrywa na Uczelni Pełnomocnik Rektora Uniwersytetu Łódzkiego ds. osób z niepełnosprawnościami, którego zadania koncentrują się wokół wprowadzania udogodnień w procesie kształcenia dla tej grupy studentów, włączaniu ich w życie Uczelni, niwelowanie barier w dostępie do informacji i infrastruktury, zapewnienie specjalistycznego sprzętu, udzielanie wsparcia psychologicznego. Na poziomie Wydziału powołano Pełnomocnika Dziekana ds. osób z niepełnosprawnościami oraz Koordynatora ds. dostępności na Wydziale Filologicznym UŁ. Ich zadania oscylują wokół bieżącej analizy dostępności Wydziału dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz koordynowaniem pracami tak, by tą dostępność systematycznie zwiększać. Uniwersytet regularnie uczestniczy w projektach mających podnosić świadomość na temat sytuacji osób z niepełnosprawnościami oraz włączających ich w życie społeczności akademickiej, a pracownicy Uczelni uczestniczą w szkoleniach podnoszących ich umiejętności w komunikacji z takimi osobami. Z myślą o studentach będących młodymi rodzicami utworzono przedszkole, a w budynkach uczelnianych – pokoje matki z dzieckiem.

Na Wydziale funkcjonuje system rozwiązywania sytuacji problemowych lub konfliktowych, o którym studenci są informowani już na pierwszym roku studiów. W celu usprawnienia i ułatwienia procesu załatwiania spraw studenckich, studentom oferuje się na stronie internetowej gotowe wzory pism oraz umożliwia załatwienie spraw poprzez system USOS. Z myślą o studentach odbywają się cotygodniowe dyżury dziekańskie. Ze swoją skargą student może udać się również do starosty roku oraz samorządu studentów UŁ, którego przedstawiciele odbywają spotkania z władzami Uczelni. Skargę do Samorządu można złożyć osobiście lub anonimowo.

Uczelnia wdrożyła konkretne rozwiązania w zakresie bezpieczeństwa studentów i przeciwdziałania wszelkim formom dyskryminacji i przemocy. Student, który spotkał się z przejawami dyskryminacji może się zgłosić do opiekuna roku, a także do Komisji Antymobbingowej, Komisji Dyscyplinarnej dla Studentów lub Rzecznika Dyscyplinarnego ds. Nauczycieli Akademickich. Studenci doświadczeni dyskryminacją czy mobbingiem, a także zmagający się z problemami natury psychologicznej mogą szukać wsparcia w Akademickim Centrum Wsparcia UŁ. ACW wspiera studentów poprzez dostęp do psychologów, psychoterapeutów i psychiatrów. Po pomoc prawną student może udać się również do Zespołu Radców Prawnych. System informowania o tych rozwiązaniach nie jest jednak w pełni skuteczny, ponieważ studenci ocenianego kierunku nie wiedzieli gdzie zgłosić – omijając struktury wydziałowe ze względu na rzeczywiste lub domniemane relacje koleżeńskie kadry kierunku – przemocowe zachowania jednego z wykładowców. **Rekomenduje się** skuteczniejsze informowanie studentów o różnych możliwościach zgłaszania zachowań dyskryminacyjnych tak ze strony kadry, jak i kolegów.

Studentów motywuje się do osiągania bardzo dobrych wyników. W trakcie toku studiów, student może ubiegać się o stypendium socjalne, stypendium dla osób niepełnosprawnych, stypendium rektora oraz zapomogę. Proces ubiegania się o wymienioną pomoc materialną jest przedstawiany studentom

w klarowny sposób. Studentów zachęca się także w staraniach o stypendia zewnętrzne, m.in. stypendia Ministra Edukacji i Nauki, Santander Universidades, Miasta Łodzi, Marszałka Województwa Łódzkiego czy NAWA. Nagrody szczególnie honorujące wybitne osiągnięcia to Nagrody Rektora, list gratulacyjny Rektora, Odznaka za Chlubne Studia, Medal Universitas Lodziensis Alumno Laude Dignissimo. Absolwenci zostają odznaczeni podczas organizowanej corocznie Gali Absolwentów.

Uniwersytet Łódzki stworzył strukturę administracji uczelnianej z dużą troską o sprawy studenckie. W jej ramach wymienić można między innymi Biuro ds. Obsługi Studenta, Centrum Obsługi Spraw Społecznych i Socjalnych Studentów i Doktorantów, Akademickie Centrum Wsparcia, Zespół Ds. Rozwoju Działalności Naukowo-Badawczej Studentów i Doktorantów i Wsparcia Organizacji Studenckich, Biuro Karier, imponującą siatkę stanowisk (jak pełnomocnicy, koordynatorzy, opiekunowie) dedykowanych sprawom studenckim. Pracownicy wymienionych jednostek cechują się otwartością na studentów, a także są przygotowani merytorycznie do pełnienia swoich funkcji.

Uczelnia dedykuje wsparcie dla samorządności studenckiej. Nawiązane partnerskie relacje pozwalają władzom Uczelni poznawać oczekiwania studentów kierunku i dzięki temu odpowiednio profilować ofertę wsparcia. Samorząd posiada swoje przedstawicielstwo w uczelnianych organach, ciałach koleżeńskich i zespołach (Rada Uczelni, Senat, Komisja ds. Jakości Kształcenia, Studencka Rada ds. Jakości Kształcenia, Rada Wydziału). Uczelniana Rada Samorządu Studentów rozwinęła zaawansowane struktury, kompleksowo odnoszące się do całości spraw studenckich. Samorząd uczestniczy w podejmowaniu decyzji w zakresie spraw zarówno całej Uczelni jak i Wydziału, w tym w sprawach związanych z pomocą materialną dla studentów, ewaluacją wewnętrzną Uczelni, a także bierze udział przy powstawaniu programów studiów. Samorząd studencki na Wydziale Filologicznym korzysta z pokoi samodzielnej pracy studentów, nie ma swojego pomieszczenia, w którym mogłyby przechowywać dokumentację i pracować. Podobnie jest w przypadku innych organizacji studenckich, np. kół naukowych. **Rekomenduje się**, aby w celu zapewnienia kompleksowego wsparcia dla organizacji studenckich Uczelnia przeznaczyła pomieszczenie do ich wyłącznego użytku.

System wsparcia studentów jest przeprowadzany w sposób stały i kompleksowy. Odbywa się w trakcie przeprowadzania ankiet studenckich, gdy ewaluacji podlegają m.in. działalność Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego, Biblioteki Wydziału Filologicznego i dziekanatu, organizację studiów oraz wsparcie studentów w procesie uczenia się, w tym m.in.: dostępność kadry dydaktycznej, uwzględnianie zróżnicowanych potrzeb studentów, pobudzanie rozwoju naukowego i społecznego, dostępność kadry dydaktycznej, motywowanie studentów do osiągania bardzo dobrych wyników. Uczelnia monitoruje również przejawy dyskryminacji ze względu na różnice kulturowe i światopoglądowe, wyznanie, poglądy polityczne, niepełnosprawność, status materialny, orientację seksualną lub płeć/tożsamość płciową. Bieżąca ocena wsparcia studentów dokonywana jest również w sposób nieformalny, podczas spotkań Władz z przedstawicielami Samorządu Studentów. Na podstawie tak zabranych informacji, Uczelnia systematycznie implementuje rozwiązania służące doskonaleniu wsparcia studentów. Za przykład posłużyć może przeznaczenie sal do korzystania do samodzielnej pracy studentów w czasie pomiędzy zajęciami.

Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiągnięciu efektów uczenia się oraz w przygotowaniu do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności, motywuje studentów do osiągnięcia bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień, które nie mają wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełniania kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Zalecenia

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Strona internetowa Uniwersytetu Łódzkiego jest dostępna publicznie dla wystarczająco szerokiego grona odbiorców, w sposób gwarantujący łatwość zapoznania się z nią, bez ograniczeń związanych z miejscem, czasem, używanym przez odbiorców sprzętem i oprogramowaniem. Znaleźć na niej można odpowiednie zakładki, mające za założenie zapewnić dostęp do informacji o studiach dla szerokiego grona odbiorców, takich jak kandydaci na studentów, studenci, pracownicy, absolwenci, interesariusze zewnętrzni. Strona zawiera m.in. zakładki dla kandydatów, studentów i absolwentów. Obok użytkownik może wybrać interesujący go wydział. Strona dostępna jest w językach polskim i angielskim. Strona jest jednak pozbawiona rozwiązań ułatwiających korzystanie z niej przez osoby niedowidzące tj. ustawienia wysokiego kontrastu, powiększanie liter, tekst alternatywny. **Rekomenduje** wdrożenie rozwiązań ułatwiających osobom z niepełnosprawnościami korzystanie ze strony internetowej.

Na stronie Uczelni w sposób dostępny i przejrzysty znaleźć można informacje o kierunku studiów, w tym między innymi: katalog przedmiotów (który w przypadku ocenianego kierunku nie jest kompletny dla całego cyklu kształcenia), zasady i warunki rekrutacji (w tym wymagane dokumenty oraz wysokości opłat), opis procesu dyplomowania, warunków studiowania i wsparcia w procesie uczenia

się (informacje o procedurach stypendialnych, organizacji praktyk, działalności studenckiej). Podstawowe wskaźniki dotyczące skuteczności kształcenia, programy studiów, Regulamin studiów oraz Statut Uczelni znajdują się w BIP Uczelni. Odnośnik do BIP UŁ znajduje się na dole strony w postaci przycisku pod rozpoznawalną w Polsce formą graficzną. Dostępny jest dla wszystkich interesariuszy, obecnych i przyszłych studentów, absolwentów, pracowników oraz otoczenia gospodarczo-społecznego. Na stronie znajdują się również wszystkie dane kontaktowe (bezpośredni mail, telefon) do sekretariatu Rektora, poszczególnych wydziałów i biur Uczelni, samorządu studenckiego oraz pomocy technicznej.

Strona internetowa obejmuje informacje dotyczące kształcenia prowadzonego z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, wsparcia merytorycznego, w tym wykładowców prowadzących zajęcia na danym kierunku, i technicznego w tym zakresie, w przypadku, gdy takie kształcenie jest prowadzone.

Lp.	Zapewnienie informacji na stronach internetowych	TAK/NIE
1.	Sylwetka absolwenta (cele kształcenia, w tym wskazanie obszarów zatrudnienia/branż zawodowych i możliwości dalszego kształcenia).	tak
2.	Przyznawane kwalifikacje i tytuły zawodowe	tak
3.	Zasady rekrutacji	tak
4.	Zasady potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza szkolnictwem wyższym	tak
5.	Zasady uznawania efektów uczenia się uzyskanych w szkolnictwie wyższym	tak
6.	Kierunkowe efekty uczenia się	tak
7.	Aktualne programy studiów	tak
8.	Sylabusy	tak
9.	Kompletność sylabusów	nie
10.	Zasady przeprowadzania i zaliczania praktyk zawodowych	tak
11.	Zasady dyplomowania (kryteria merytoryczne)	tak
12.	Erasmus	tak
13.	Most	tak
14.	Informacje o wykładowcach (w tym godziny konsultacji i możliwości kontaktu)	tak
15.	Harmonogram zajęć	tak
16.	Regulamin studiów	tak
17.	Pomoc materialna i sprawy bytowe	tak
18.	Informacje dla studentów niepełnosprawnych	tak
19.	Biuro Karier	tak
20.	Dane dotyczące losów zawodowych absolwentów	tak
21.	Informacje dotyczące funkcjonowania systemu zapewnienia jakości kształcenia (w tym o wyniki ankietyzacji studentów).	tak

System Jakości Kształcenia w UŁ obejmuje m.in. ocenę dostępności informacji na temat kształcenia. Treść informacji zamieszczanych na stronie internetowej Uczelni oraz na jej stronach w serwisach społecznościowych jest na bieżąco aktualizowana oraz analizowana pod kątem rzetelności zamieszczonych tam informacji. Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których m.in. poprzez ankietowanie uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów.

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień, które nie mają wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełnienia kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Zalecenia

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Na Uniwersytecie Łódzkim działa przejęty w 2023 roku System Jakości Kształcenia. W jego ramach działa jako organ opiniodawczo-doradczy rektora powoływana przez niego Uczelniana Rada ds. Jakości Kształcenia. Do jej zadań należy m.in. opracowanie jednolitych dla Uczelni procedur służących doskonaleniu jakości kształcenia, uwzględniających specyfikę dziedzin i dyscyplin naukowych, w których prowadzone jest kształcenie i narzędzi zapewniania i zarządzania jakością kształcenia oraz opiniowanie programów studiów przed przedstawieniem ich na posiedzeniu Senatu UŁ. System Jakości Kształcenia w UŁ obejmuje m.in. ocenę procesu nauczania. Przy dziekanach działają powoływane przez nich w drodze zarządzenia komisje ds. jakości kształcenia. Powołując komisję, dziekan określa jej skład oraz zadania. Zgodnie z przyjętymi procedurami co najmniej raz w roku akademickim przedmiotem posiedzenia rady wydziału powinna być ocena jakości kształcenia jednostki.

Projektowanie nowych programów studiów i wszelkie zmiany w programach studiów procedowane są wieloetapowo. Inicjatywa wychodzi z katedr, proponowane zmiany są opiniowane przez Wydziałową

Komisję ds. Jakości Kształcenia, która rekomenduje je Radzie Wydziału Filologicznego UŁ. Następnie programy lub zmiany programowe kierowane są do Uczelnianej Rady ds. Jakości Kształcenia, która po wprowadzeniu poprawek, korekt, sugerowanych zmian i uzupełnień, rekomenduje program Senatowi UŁ. Uchwała Senatu UŁ formalnie zatwierdza wdrożenie programu studiów. Choć programy studiów i wprowadzane w nich zmiany podlegają kilkuetapowej weryfikacji, to w przypadku ocenianego kierunku nie przyczyniło się to do zdiagnozowania merytorycznych problemów, ale też błędów formalnych takich jak: 1) wskazanie w programie studiów liczby punktów ECTS w ramach zajęć kształtujących umiejętności praktyczne, zamiast w ramach zajęć związanych z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których został przyporządkowany kierunek studiów; 2) innych nazwach zajęć w harmonogramie realizacji programu studiów i w sylabusach, czy 3) braku kompletności sylabusów. Przed 2019 rokiem kształcenie w zakresie filologii hiszpańskiej prowadzone było jako specjalność na kierunku filologia. Po raz pierwszy program studiów dla ocenianego kierunku został przyjęty przez Senat UŁ w 2018 pod nazwą filologia hiszpańska z amerykanistyką filologiczną, a kształcenie na nim rozpoczęło się od roku akademickiego 2019/2020. W 2023 roku nazwa kierunku uległa zmianie na filologia hiszpańska. Zastrzeżenia budzi także fakt, że mimo przyjęcia głębokich zmian w koncepcji kształcenia i programie studiów, które poskutkowały zmianą nazwy kierunku, kierunek filologia hiszpańska z amerykanistyką filologiczną nie został formalnie zamknięty i uruchomiony jako nowy kierunek filologia hiszpańska.

Przyjęcie na studia odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów przyjmowane corocznie uchwałą senatu.

Na kierunku nie przeprowadza się opartej o wyniki analizy miarodajnych oraz wiarygodnych danych i informacji, systematycznej oceny programu studiów obejmującej co najmniej efekty uczenia się, system ECTS, treści programowe, metody kształcenia, metody weryfikacji i oceny efektów uczenia się, wyniki nauczania i stopień osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, wyniki monitoringu losów zawodowych absolwentów. Skutkiem tego nie dostrzeżono np. 1) braku pełnej spójności efektów uczenia się z charakterystykami PRK; 2) innych efektów uczenia się sformułowanych w tzw. skróconych sylabusach objętych programem studiów i sylabusach rozszerzonych publikowanych w USOS; 3) braku kompletności treści programowych czy 4) niespełniania przez program studiów wszystkich wymagań prawa powszechnie obowiązującego. Należy przy tym podkreślić, że w zespole odpowiadającym za jakość kształcenia na ocenianym kierunku jeszcze przed wizytacją pojawiła się refleksja dotycząca nieprzystawalności organizacji zajęć i ich układu w harmonogramie realizacji programu studiów do przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych.

Udział kadry w ocenie programu studiów zapewniony jest przez procedurę zakładającą kolejne etapy opiniowania zmian w programie studiów od pracowników katedry począwszy. Udział studentów zapewniony jest m.in. przez możliwość ogólnej opinii o wyborze kierunku i ocenie zajęć dotyczącej tematyki zajęć, poziomu trudności, nakładu pracy i procesu oceniania w ankiecie badania satysfakcji studentów. Udział interesariuszy zewnętrznych interesariuszy zewnętrznych w ocenie programu studiów ma bardziej incydentalny charakter i polega na konsultacjach ograniczonych do opinii o wprowadzanych zmianach. Przyjmowane zmiany programowe wynikają z wewnętrznych lub zewnętrznych propozycji, ale nie są związane z kompleksową oceną programu studiów i oceną skutków ich wprowadzenia.

Kierunek został poddany po raz pierwszy zewnętrznej ocenie PKA, ale wcześniej kształcenie filologiczne było oceniane przez PKA jako kierunek filologia, na którym jako jedna ze specjalności prowadzona była

filologia hiszpańska. W odniesieniu do kształcenia hispanistycznego krytyczne uwagi zawarte w tamtym raporcie dotyczyły wielogodzinnego egzaminu z praktycznej nauki języka hiszpańskiego, co nie było sygnalizowane już jako problemem podczas tej wizytacji. W raporcie poprzedniej wizytacji znajdowały się uwagi dotyczące niespójności w dokumentacji kierunku i ten problem nie został skutecznie rozwiązany. Poza tym kierunek nie poddawał się innym ocenom zewnętrznym.

Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów, ale przyjęte procedury nie zapobiegają w pełni błędom, w tym także formalnym. Na kierunku nie przeprowadza się systematycznej oceny programu studiów opartej o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem studentów i przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia.

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących 1) nieskuteczności procedur zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz 2) braku systematycznych i kompleksowych ocen programu studiów; 3) braku spójności między programem studiów, a sylabusami opublikowanymi w systemie USOS.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Zalecenia

1. Zaleca się wprowadzenie skutecznej diagnostycznie weryfikacji programów studiów przed przyjęciem ich przez senat Uczelni.
2. Zaleca się wprowadzenie na kierunku systematycznej, kompleksowej oceny programu studiów.
3. Zapewnienie spójności między programem studiów, a sylabusami opublikowanymi w systemie USOS.
4. Podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.